VARII
TRACTATUS
DE
SACRAMENTIS

AVG
188

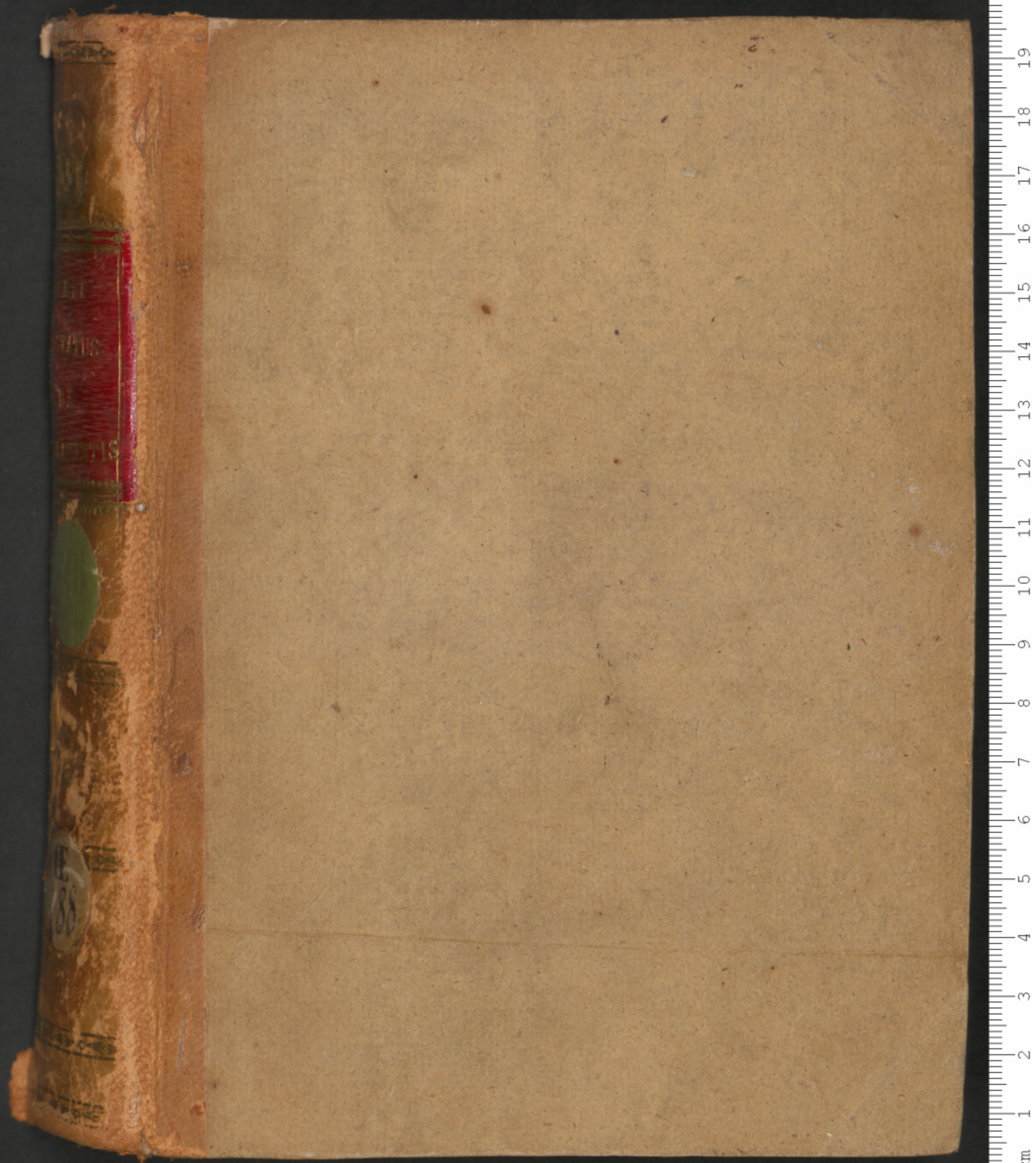

15 S.

E. 788.

Pièce	1.	Daunou	580		
	2	=	600	Pellechet	4622
	3	–	981		
	4	–	1189		
	5	–	764	–	964
	6	–	1187	–	4744
	7	–	1044	–	696
	8	–	752	–	4383

7 pièces.

OE 788
D
2025
n° 2.

Eruditorium penitentiale

Eruditorium penitentiale

Fr Mors

ex libris petri dumelnes

Fr. Mors

BIBLIOTHEQUE
SAINTE
GENEVIEVE

V

K
1

Incipit eruditorium penitentiale cuilibet chri
sticole perneccessarium. cõpendiose auctoritatibus
sacre scripture insignitum.

Ex Libris Stæ Genovefæ parisiensis.

O homo surge qui dormis.

BIBLIOTHÈQUE DE Ste GENEVIÈVE

19

D deū querēdū.io.pi.Martha ut audiuit ḣa magiſter adeſt: ſurrepit cito
a et venit ad eum.
Ad ei obtēperandum.ione.iiii. Surrepit ionas et abiit in niniuem iupta verbū dñi
Ad gratias agendum.iudi. v. Surge delbora et loquere canticum.
Ad iſtruēdū itellectū.act.ii. Surgēs petrus i medio fratrū dixit.fratres oportet ipleri ſcripturas.
Ad iflamādū affectū.pſa.plviii. Surrepit helias quaſi ignis et verbū ipius quaſi falx ardebat.
Ad defendēdū quo ad effectū. Exo.ii. Surrepit moiſes et defēſis puellis adaquauit oues earum.
Ad ĩimicos eccleſie ipugnādū.ioſue.viii. Surrepit ioſue et ois ercitus bellator cū eo ut aſcēde/
Ad puniēdū.nu.ppv. Surrepit finees ret.et c. et arrepto pugione igreſſus ē prio vir iſraelitā.
Ad arguēdū.geñ.plviii. Surge et pſequere viros et apphēſis dicito. Quare reddidiſtis viros ? et c.
Se a malo reuocando.ro. piii. Hora eſt iam nos de ſomno ſurgere
Bonū aggrediēdo.pſal. Surgite poſtq̄ ſederitis qui manducatis panem doloris.
In bono pficiēdo.geñ.ppv. Surgite et aſcēdamus bethel et faciamus ibi altare domino.

Terrena despiciẽdo.colo.iii. Si cõsurrexistis cũ
christo:que sursũ sunt querite
Celestia ꝓtemplando Baruth.B Expurge hieru
salẽ et sta i excelso et circõspice ad orientem
Cõtẽplata appetẽdo.cãti.iii. Surgã et circuibo
ciuitatẽ ꝑ vicos et plateas q̃rẽs quẽ diligit a.mea
peccator viuificatur.
Per tormẽtor toleratõez.ꝑs. Si ãbulauero i me
dio tribulationis viuificabis me
Per mãdator obseruatõnẽ.ꝑs. Viuifica me et cu
Per dei iudicior execution̄e. stodiã sermões t.
ꝑs. Secũdum iudicium tuum viuifica me
Per dei ꝑcordior miseratõnẽ.ꝑs. In mĩa t. Viuifi
Per dei eloq̃or ꝑdicatõez.ꝑs Eloq̃ũ t. Vi ca me
Per dei preconior exaltatõez.ꝑs. uificauit me
Deus tu conuersus viuificabis nos:et plebs t.et cet.
Surrexi et clamaui ad dñm
Vt liberer de manu dẽonũ Exo.iii. Vidi afflictio
nẽ ppli mei i egipto et clãorẽ eius exaudiui.
Vt liberer ab ãgustia tribulationũ. ꝑs Iste paup
clamauit et dñs exaudiuit eũ et de oĩbz tribu. et c.
Vt non absorbeat a calamitate. Jon.ii. Clamaui
de tribulatione mea et dñs exaudiuit me
Vt nõ auertar a facie maiestatis diuine.ꝑ. Exau
deus orõnẽ meã. et clamor meus ad te veniat

Ut michi aperiatur thesaurus gratie diuine. Nu. iiii. Dñe deus audi clamorē populi huius et aperi thesaurum fontis. et cetera.
Ut saluer in remuneratione glorie. ps. Dñe deus meus clamaui ad te et exaudisti me.
Per ptritionē. ps. A finibz terre ad te clamaui dū anxiaretur cor meū in petra exaltasti me.
Per confessionē. Job. xxx. Cōsurgēs in terra clamaui frater fui drachonū et socius strucionū.
per compassionē. exo. xiiii. Quid clamas ad me? Diceritqz egiptii Fugiamus israelē. qr dñs et c.
Per orōnē. ps. Verba mea auribz pcipe dñe intellige clamorē meū. Intende voci orōnis mee.
per desiderium. Grego. Si desiderium clamoris non esset nūqd pphēta diuisset. Desiderium pauperum exaudiuit dominus.
Per laudem. ps. Clamaui ad deū altissimū qui benefecit michi.
Per gratiarū actōnes. ps. Valles. idest humiles abundabūt frumēto. clamabūt etenī hymnū dicent.
Per deuotionem. ps. Clamaui in toto corde meo exaudi me domine.
Per predicationem. ysa. lviii. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam.

Vita naturalis que eſt cunctorũ. Jaco.iiii. Que e
ni eſt Vita noſtra. Vapor ad modicũ parens
Virtualis que eſt bonorum gala.iii. Viuo ego iã
non ego. Viuit et in me chriſtus.

Triumphalis que est sanctorum. Sapien. vi Justi autē in perpetuum viuent et apud dñm est merces eorum

Naturalis est fragilis et defectibilis. ecclesia. xiv. Initium rei necessarie vite hominū est:

Aqua idest humor compunctionis. Idem viii. Nū q̄ potest videre stirpus sine humore et sine aqua crescere caretum

Ignis idest feruor dilectionis. Tho. viii. Particulam iecoris posuit super carbones viuos

Ferrum idest rigor correctionis. Sen. epla lxx Vita humana ferrum est

Sal idest splendor discretionis Math. v Habete in vobis sal

Lac idest candor affectionis. psa. lxv. Venite et emite absq; argento vinum et lac

Panis idest sapor refectionis Jo vi panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita

Mel idest dulcor deuotionis. eze. xvi. Dixi tibi in sanguine tuo viue mel et lac comedisti

Rotrus rue idest dolor compassionis. can. i. Botrus cipri dilectus meus

Oleum idest liquor miserationis Math vii Cū autem ieiunas unge caput tuum oleo

Hestimentū. idest decor conuersacionis Ecclesiastici xlv. Initiū Vite hominis aqua panis et Vestimentum

Debilis et fragilis ad durationem. Job iii. Memēto mei deus quia Ventus est Vita mea

Facilis ad destructionem. Job. xiii. Homo natus de muliere breui uiuens tempore repletur multis miseriis

Que miserie: ecclesiastici. ii. Teduit me uite mee. uidentem uniuersa mala que sub celo sunt

Que āgustie: ps. Operta est terra et deglutiuit dathan super congregationem abyron

Quot motus: Faciles sumus ad seducēdum. debiles ad operandū. fragiles ad resistendū

Quot luctus: Aug. Magna hominis miseria: cū illo non esse sine quo non potest esse

Quot fructus: Innocen. Formatus homo de terra conceptus in culpa natus ad penā

Quot flupus: Grego. in moza. Quotquot dies uite peragimus: quasi tot passibus ad terminum itineris appropinquamus

Hita nopialis que est malorū.i.phi.V.Hidua que in deliciis est viuens mortua est. Que vita: est Tumultuosa. Sapieñ.V. Hitā illorum estima= bamus insaniam et finem ipsorum sine honore

Presumptuosa. Job. xxvii. Nec enim reprehendit me cor meum in omni vita mea.
Fastidiosa. Job. xxxiii. Abhominabilis sit ei i vita sua panis et cibus desiderabilis
Laboriosa. ps. Defecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus
Opprobriosa. ps. Conculcet in terra vitam meã et gloriam meam in puluere deducat
Penuriosa. Thobie. iiii. pauperem vitam geri/mus.
Defectuosa. Señ. eplã xxiii. Quidam autem vi uere inceperunt anteq̃ defecerunt.
Maliciosa. Ecclesiastici. ix. Filii hominum replẽ/tur malicia et contemptu in vita sua.
Periculosa. ps. Descendant in infernũ viuentes Gehennalis. que est damnatorum. qui scilicet ha bent vitam cum morte: et mortem cum vita. ps. Veniat mors super illos et descendant in infernũ viuentes

Mors nature que est ꝓuidēda et amara
Propter generalitatē circundantis ifirmitatis.ii.
re.iiii. Omnes moriūt et quasi aq̄ dilabūt i terra.
Propter fasciculū recogitate iniquitatis. Amos
vv. Omnes moriūtur peccatores.

Propter timorē doloris inferni. hebr.iy. Statutum est hominibus semel mori.

Mors culpe que est periculosa et pcauēda

Propter culpā originalē ro. v. In adā oēs moriūt

Propter culpā actualē. eze. y viii. Anima que peccauerit ipsa morietur.

Propter preoccupationē laqueorum demonis. ecclesiastici yy v.

A muliere initiū pctī factū ē et pipāz oēs moriūt

Mors dānatorz que est metuenda.

Propter carētiā visionis diuīe. luce. pii. Mortuus est diues et sepultus est in inferno.

Propter eternū dolorē. apo. y viii. Quātū glorifi cauit se in deliciis suis: tantum date ei tormentū.

Propter ppetuitatē doloris. pe. Veniat mors sup illos et descendant in infernum viuentes.

Mors saluādorz que esi preciosa.

Pp separationē a pctō. philip. i. Michi viuere ypse ē:

Pp fructuositatē quo ad ppimū. et mori lucrū io. vi. prēs vrī mādducauerzt māna i de. et mor. s.

Pp pciositatē quoad deū. io. v. Mortui audiēt vocē filii dei et qui audierint viuent.

Mors consuetudinis que est desperationie.

Pp diutnitatē pctī. Job. yyi. Alius morit i amari

Pp enormitatē sceleris. ii. re. yy. pcussit tudie aie eū in latere et mortuus est

Propt difficultatē dimittēdi peccatū. Amos vii
In terra poluta morieris.

Mors superbie qua moriūtur.

Suspēsi.s.ābicioſi.hebr.ix. Stipēdia pcti mors
Precipitati.ſcilz.elati.ii.regū.p viii. Filius regis
Decapitati ſcz vane glioſi.dañ. mortuus eſt.
pviii. Ecce morior cū nichil fecerim.

Mors inuidie qua pereunt

Venenati i ratōe.ps. Nō mortui laudabūt te dñe.
Percuſſi i volūtate.collo.iii. Mortui eſtis et vita
veſtra abſcondita eſt.
Laceratiin meōria.eccleſiaſti.ii. Morit doctus ſili-
Mors ire qua moriūtur ter et idoctus.
Grādinati. Job viiii. Putas ne mortuus homo
rurſū viuat:q.d. Non naturaliter.
Sagittati. Idem.p vi. Iſte morit robuſtus et ſa-
Lāceati. Idē.pxpi. Scio q morti trades nus
vbi conſtituta eſt domus omniū viuentiū.

Mors auaricie qua pereunt.

Submerſi deſiderio poſſidendi.epo. viii. Mortue
ſunt rane et putruit terra.
Abſorpti auiditate retinendi. Eccleſiaſtici. ix.
Mortui nil mouerunt amplius.
Lapidati tiore amittēdi. Idē pli. O mors q̄ ama-
ra memoria tua ho.i pa.ha.in di.ſuis.

Mors accidie qua moriuntur

Percussi plaga. Apo. iii. Nomen habes q viuas et mortuus es.

Crucifixi pigricia. Ecclesiastici. v viii. In mortuum produc lacrimas.

Exterminati desperacione Job. xiiii. Homo cum nudatus fuerit mortuus queso vbi est: quasi diceret. Nescitur.

Mors gule qua pereunt.

Jugulati auiditate. psal. Sicut oues in inferno positi sunt mors depascet eos

Oppressi superfluitate cibi. Sapiē. xiii. Ipse ad sepulcra ducet et i cōgerie mortuor vigilabit.

Excerebriati superfluitate potus. Ibidē. Memor esto quoniam mors non tardabit

Mors lupurie qua moriuntur

Combusti quantum ad ardorem mentis. psal. Quis est homo et viuet et non videbit mortem?

Perfossi quoad pruritū carnis. ro. i Qui talia agunt digni sunt morte

Depati quo ad excessum operis prouerbior xiv

Qui negligit vitam suam mortificabitur

Gloria celestis.

Valor impreciabilis. ysa. lxiiii. Oculus non vidit deus absq̃ te que p̃parasti exspectãtibus te
Decor inestimabilis. Ecclesiastici. xliiii. Pulcritudinem candoris eius admirabitur oculus.

Honor insuperabilis.ps. Ego dixi dii estis et filii excelsi omnes.

Locus summe glorios⁹. Joh.vii. Vbi sū ego : illic et minister meus erit

Locus pretiosus.ps. Posuisti in capite eius coronā de lapide pretioso .

Locus fructuum vberrimus.ps. Erit tanq̄ lignū quod plantatū est secus decursus aquarum

Gaudia paradisi

Sanitas absq; infirmitate.ps. Qui sanat omēs infirmitates tuas

Juuentus sine senectute.ps.renouabitur vt aquile iuuentus tua

Sacietas sine fastidio.ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua

Libertas sine seruitute.ro.viii. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei

Pulcritudo sine deformitate.phi.iii.reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratū corpori claritatis

Immortalitas.ysa.xxv. Precipitabit dñs mortem in sempiternum

Abundantia sine indigentia.deut.viii.rerū oīm abundatia perfrueris

Pax absq; ptbatōe.ps. In pace factus ē locus eius

Securitas absq; timore. psa. xxxii. Sedebit po/
pulus meus in tabernaculis fiducie et in requie o/
pulenta.

Cognitio absq; ignorantia. i. corinth· xiii. Vide/
mus nunc per speculū et in enigmate. tūc facie ad
faciem.

Gloria absq; ignominia. colo. iii. Cum autē chri/
stus apparuerit Vita nostra tunc et Vos appare/
bitis cum ipso in gloria

Gaudium sine tristicia quia sancti gaudebunt in
patria

Amenissima ciuitas. ps. Gloriosa dicta sunt de te
ciuitas dei

Amantissima societas. apoc. vii. Vidi turbā ma/
gnam quā dinumerare nemo poterat

Amplissima iocunditas. apo. v. Quatuor anima
lia et viginti quatuor seniores cantabant canticū
nouum dicētes. Dignus es domine aperire librū
et soluere signacula eius quoniam occisus es et re
demisti nos deo in sanguine tuo.

Elige homo

Magne nobilitatis. ꝑs. Sciant gentes quoniã ho
mines sunt

Magne fragilitatis. ꝑs. Ego sum Vermis et non
homo opprobriũ hominũ et abiectio plebis

Magne flebilitatis. Job. Ego natus accepi omnẽ

aerē et primā vocē similē omnibus emisi plorans.
Magne penalitatis. zacha. viii. Homo agricola ego sum quoniam adamaui ex emplum meū a iuuentute mea
Magne velocitatis. Crisosto. Quelibet bestia vnū habet et proprie malū. homo autem omnia
Magne debilitatis seu ignorantie. ps. Homo cum in honore esset non intellexit
Magne labilitatis. Ecclīastici. xviii. Omnes homines terra et cinis
Magne miserie. Job. Homo natus de muliere breui viuens tempore repletur multis miseriis
Magni laboris Ecclīasticus Omnis enim labor hominis in ore eius. ⁊ anima eius nō impletur
Magni doloris Job. Cuncti enim dies laboribus et erumnis pleni sunt
Magni timoris. ps. Timor et tremor venerūt super me et contexerūt me tenebre
Magne dissolutionis Job. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis

Hec coinquinant hominem

Prio cogitatões male. Math. xv. De corde exeunt male cogitationes et sic hec coinquināt hominem
Scdō fastus superbie. Ecclīastici viii. Qui tetigerit piscem coinquinabitur ab ea
Tercio concupiscentia auaricie. Baruth. iii. Inue-

teraſti in terra aliena coinquinatus es cū mortuo
Quarto Voluptas luxurie.ii.corinth.Vii. aūde
mus nos ab omni inq̄natōne carnis et ſpūs. Apo.
xiiii.Hi ſūt qui cū mulieribus nō ſunt coinq̄nati.
Quinto ypocriſis ſimulata.ad titū.i.Coinquina
te ſunt Vie eorū et mens et conſcientia
Sexto quelibet locutio illicita. Eccliaſtici. xxi.
Suſurro coinquinabit animā ſuam.
Septimo ſocietas praua. Eccliaſtici xxii. Cum
inſenſato ne abieris et non coinquinaberis in pec/
cato illius.

Hec faciunt ad hominis pacem.

Primo Vite innocentia.prouerbior.xxi. Cū pla
cuerint dño Vie hominis:inimicos quoq; eius con
uertat ad pacem.
Secundo conſcientie bonitas. lu.ii. In terra pax
hominibus bone Voluntatis.
Tercio contemnere terrena. Grego. Quid quie/
tius q̄ nihil in hoc mundo appetere.
Quarto cordis mānſuetudo. ps. Manſueti hereditā
bunt terram.
Quinto ſacre ſcripture amor. ps. Pax multa dili
gentibus legem tuam.
Sexto deuota oratio. Job. Omnipotens ſermo
tuus domine.

Septimo sensuū custoditio. Job. xx. Januis clau
sis dictū est a dño discipulis. Pax vobis.
Octauo medica occupatio. lu. x. Martha mar/
tha solicita es et turbaris erga plurima

Homo debet relinquere.
Primo concupiscentiarū inuolutionē. Math. iiii

relictis omnibus retibus secuti sunt eum.
Secundo cogitationum prauitatem. ysa. lv. Derelinquat impius viam suam.
Tercio peccatorum actionē exteriorem. Ecclia: stici. vii. Conuertere ad dominum et derelinque peccatum.
Quarto morū infantiam. Prouerbiorū. iv. relin: que infantiam et ambula per vias prudentie.
Quinto carnalem affectionē. ps. Quoniam pa: ter meus et mater mea dereliquerunt me
Sexto Volupatem carnalem. Joseph gen. xxxix q relicto in manu illius mulieris pallio fugit et e: gressus est foras.
Septimo cupiditatem temporalem. lu. v. relictis omnibus secutus est eum. Octauo mundi Verita tem. Jo. xvi. relinquo mundū et vado ad patrem qui vero ista reliquerit: vitam eternā habebit.

Homo debet videre multa

primo statum suum. vt in bono statu permaneat i. corinth. x. Qui stat videat ne cadat.
Secundo vt discrete operando proficiat. ephe. v. Videte quomodo caute ambuletis. non quasi insi pientes sed vt sapientes.
Tercio suū opus bonū ut gaudeat. cā. vi. descēdi i

ortum meum Vt Viderem poma conuallium
Quarto malum hominem Vel demonem ne sedu
cat. Math. x Viii. Videte ne quis Vos seducat.
Quinto malum peccati futuri Vt caueat. Joh. i.
Videte Vosmetipsos ne perdatis.
Septo malum peccati presentis Vt cognoscat.
Hiere. ii. Scito et Vide quia malū et amarum est
reliquisse te dominū et deum tuum.
Septimo mundū. Vt fugiat. Naum. iii. Omnis
qui Viderit te resiliet a te.
Octauo passionē christi Vt accendat. Treñ. ii.
O Vos omnes qui transitis per Viam attendite
et Videte si est dolor similis sicut dolor meus
Nono deum Vt saluus fiat. Geñ. xxvii. Vidi do
minum facie ad faciem.

In inferno est penarū acerbitas. Math. xxii. Ibi erit fletus et stridor dentium.

Penarū diuturnitas. ysa. xxxiii. Quis ex Vobis poterit habitare cū ardoribus sempiternis. Math xxv. Ite maledicti in ignem eternum.

penarū Vniuersitas. Math.ppp. Timete eum q̄
potest corpus et animā in gehennā perdere
penarum inutilitas Sapieñ v. Erunt tamen
intra se penitentiā agentes et pre āgustia spiritus
gementes
penarum diuersitas. Ignis ineptinguibilis qui
ardebit carnem. ysa. Vltio. Ignis eorū non eptin-
guetur. Vermis qui rodet mentem. Ibidē. Vermis
eorū non morietur. Fetor intolerabilis. ps. Ignis
sulphur et spiritus procellarū pars calicis eorum
Ignis inestimabilis. Job xxiiii. Transibunt ab a
quis niuium ad calorem nimiū
Fames insaciabilis. ysa. lxv. Serui mei comedēt
et vos esurietis.
Tortor immortalis. Math. xviii. Tradidit eum
tortoribus donec uniuersū redderet debitum
Horror abominabilis. Job. x. Vbi nullus ordo sed
sempitenus horror inhabitans
Tenebre palpabiles. Math. xxii. Ligatis pedibz
et manibus proiicite eū in tenebras exteriores
Dolor: cū formidine. Flāma: cū obscuritate. Mors:
sine morte. Finis: sine fine. Defectus: sine defectu.
Quia amiserunt bona tēporalia huius mundi
ps. Cū interierit homo nō sumet omnia neqz de-
scendet cum eo gloria eius.

Quia tempus metendi perdiderunt. Hiere. Viii.
Transiit messis. finita est estas et nos saluati, nō sumus
Quia Visionē et gloriā dei perdiderunt. Crisosto mus. Omnes gehenne cruciatus superat carētia uisionis dei.
Quia inferni uilitatē et miseriā adquisierunt.
Bern. O gehennalis regio fugienda Vbi ignis ardens: frigus uigens: uermis rodens: inimicus i/ mortalis: fetor intolerabilis malei percutientis Tenebre palpabiles: confusio peccatorum; innoda tio uinculorū: horribilis facies demonū. Totus tremo ad huiusmodi regionis memoriam

BIBLIOTHÈQUE SAINTE GENEVIÈVE

Fortuna.

Si laudas virum quia diues: hoc fortune debet. Si quia fortis: egritudine fatigabitur. Si quia nobilis: non ipsum sed parentes eius laudas. Si qa pulcer: pulcritudo in senectute abiet.

Hz si laudas virū qa sapiēs et ꝙ tūlz bonis moribus ornatus: tūc ipsū virū laudas qa hoc nō est etate caducū casu de pēdulū nec a genitoribz hereditariū Apuleus libro de doctrina socratis

Qui se dūligit stultū nō ꝓficiet ad sapiētiā nec fiet qsqz talis qualis esse cupit nisi se oderit qualis est Augustinus de vera religione

Fortuna eū cui multū faciet stultū efficit. Seneca

Tāto qsqz intus ap̄l.us stulticior fit: ꝙto conatur exterius sapiens videri. Gregorius i moralibus

Presentis vite prosperitas inocentie testis nō est Gregorius quinto libro moralium

Cū qs positus in ꝓspitate diligit: icertū est vtrū ꝓspitas an ꝑsona diligat, amissio autē felicitatis interrogat vim discretōis. Nec ꝓspitas amicū idicat. Nec aduersitas inimicum celat. Gregorius

Sepius i alto qs tollit: vt ruens fortius cōquasset̄ Nā sepe videt̄ fortunā i p̄cipio ꝓspa nūciare ꝙ medium et finē replet multis aduersitatibus. et ꝯcludit petrus ra.

Dis bliādētis fortūe speciosus cū piclō nitor ē: et sn̄ cā fluit et sn̄ rōe destituit. nulla certa felicitas est. Seneca libro de sentenciis oratorum

Subito cū nō suspicat̄ i fortuniū accidit. Innocen Fortune instabilitas prudētis animū non cōquasat. Seneca.

Eligehomo Quem

Humores abundant Dolores extenuant
Ardores desiccant Aera morbidant
Esce inflant Ieiunia macerant
Joca soluunt Tristicie consumunt
Solicitudo coartat Securitas ebetat

Diuitie iactant Paupertas deicit
Juuentus eptollit Senectus incuruat
Infirmitas frangit Meror deprimit
Mors interimit: et Vniuersis gaudiis finē ponit.

Cōditiones nobiles hois in statu innocētie

Propagationis castitas Cōplectionis sanitas
Justicie originalis integritas
Corporis et anime impassibilitas. Jmmortalitas
Loci tranquilitas Peccati Inmunitas
Cognitionis perspicacita Virtutū serenitas.
Beatitudinis securitas Arbitrii libertas
Diuine ymaginis dignitas

Confessio secundū augustinū Est per quā morbus latens spe Venie aperitur

Secūdū gregorium Est peccatorum detectio et ruptio Vulnerum

Secundū ray. Est sacramentalis et legitima coram sacerdote delinquentis uel peccatorum accusatio ep erubescentia per claues ecclesie satisfactoria obligās ad peragendū penitēciā iiunctā

Confessio tripliciter fit
Primo interius scilz in foro conscientie corā deo Et in tali confessione morbus scilicet peccatū latens non aperitur quia deo apertum erat
Secūdo exterius coram iudice mundano Et in

tali ꝓfessione moꝛbus sc̄z peccatū latens ape ritur. non tamen in spe Venie.

Tercio fit eꝑteriꝰ in foro conscientie coram dei Vicario scilicet coram sacerdote. et in tali confessio ne peccatū latens sub spe v̄enie aperitur

Et ista ꝓfessio Vestita debitis circūstantiis est actus octo Virtutum

Veritatis, quia ad Virtutem Veritatis pertinet Vt quis se ostendat eꝑtra qualis sit intus

Timoꝛis. quia est testimonium Vel signū conscientie timentis deū. spei q̄z spes diuine mie est causa confessionis humilitatis q̄a taciturnitas peccati nascitur ex superbia coꝛdis. Penitentie. quia cōfessio meritoria ī cludit contricionē et satisfactōnē

Prudentie. propter Veritatis manifestationem

Temperantie. quia Vere confitens pꝛoponit et ꝑmittit sacerdoti ab omni pctō de cetero abstinere

Foꝛtitudinis. q̄a Vere confitens pꝛoponit satisfacere. Satisfactio autem pꝛopter sui laborem est signum foꝛtitudinis

Confessio est necessaria

Necessitate obligatōnis. sc̄z ratōne preceptī siue institutionis christi seu ecclesie

Necessitate congruitatis. Peccator enim et ī deū et in ecclesiam peccat

Necessitate vtilitatis et hoc modo confessio est institutia propter octo vtilitates

Prima est ad cognitionem peccati. quãdoqz enim peccator creditesse venale illud peccatum quod est mortale et econuerso. Crisostomus. dic pctõr vt cognoscas quorũ acceperis veniã

Secdã ad quandã mentis securitatẽ ex cognitioẽ accepte venie. puer. pv. secura mens quasi iuge conueneum

Tercia ad satisfactionẽ. verecũdia enĩ est magna pars satisfactionis. aug. li. de peni. qui per vos peccastis per vos erubescatis

Quarta ad pene diminutionẽ ex vi clauiũ. io. xx quorũ remiseritis pctã remittuntur eis

Quita ad intercessorũ multiplicationem . augu. Quãto enĩ pluribus cõfitetur in spe venie turpitudinẽ crimis tanto facilius cõsequetur gratiam remissionis

Sexta ad culpe remissionem. quãdoqz enĩ nõ conteritur homo pctõr ante confessionẽ scd in ipã confessione datur sibi gratia contrictionis et per consequens remissionis culpe

Septima ad future culpe vitationẽ. sicnĩ aliquis fluctuat ad casum confiteatur prauitates suas et cõfirmabitur. aug. Si cepisti fluctuare cõfitearis

motum ne plangas terminum

Octaua ad dei glorificationem. qui enī cōfitetur peccata ſua ſe cōfitetur iiuſtū et deū iuſtum. ioſue vii. Confitere et da gloriam deo et iudica michi quid feceris

Ex dictis patet q cōfeſſio fit quādo aīma dono ſciētie illuiata cognoſcens plagas cordis ſui et infirmitates pctōrū periculoſas timens per eas mortē eternam icurrere currit ad medicū ſpiritualē. Et hoc duodecim ipſam mouentibus

Primo ſcripture veteris et noui teſtamēti q̄ multipliciter in multis locis clamāt. confitemini prio prouer. xxviii. qui abſcōdit ſcelera ſua nō dirigit in via qui autē ea confeſſus fuerit et derelinquet miſericordiā dei conſequetur

Scdō eccliāſtici. iiii. nō confundaris peccata tua confiteri

Tercio hebre. x. accedamus cū vero corde poſtea teneamus ſpei nrē īdeclinabilē cōfeſſionem

Quarto ia. v. cōfitemini alterutrū pctā vrā

Scdō figure veteris legis. prio leuitici xi. figuratur in labio eneo ad lauandum inter tabernaculū et altare poſito. Vt nullus accedat ad altare niſi prius fuerit lotus. ii. iere. xiiii. i mūdatōe lepro

si qui radebat omnes pilos corporis sui et lauabat se aqua viua. iii. p iordanē et mare rubrum

Tercio nature rerū. primo nata propria cordis est quia si hō comedat aliquid nociuū statī cor dolet. et euomit. Scdō si homo habet aliquid īmundū i ore nūq̄ cessat ep curare vsq; tota īmūdicia eppellatur. Tercio si hō habet manus īmūdas nūq̄ comedat anteq̄ mūdet eas. Quarto nature aialiū primo vt serpētis qui euomit venenū bibēs ad fōtem. Scdō vt cerui qui ad fontem inquiratur et uetustatē deponit. Tercio vt ciconie rostro se purgā tis Quarto vt cigni dicitur presentire mortem et precinere lugubre. ps. precinite domino in confessi one. Quinto ut maris quod purgat se naturali/ ter neo cessat eppellere feces et maxime cadauera. Septo ut uini quod non cessat se purgare et defe= care. Septimo ut ole bullientis que non cessat se spumare. Octauo ut oculi qui si habet aliquam i puritatem non cessat se purgare. Nono ut auris et naris que non sunt in pace si habeant aliquam impuritatem.

Quarto herbe et arbores que uetustate hyemali

Depositā induūt nouitatem et aues nouos cantus incipiūt sicut turtur et colūba.ro. p. ecce nūc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis.canti.2.flores apparuerūt et vox turturis audita est.math. iii.omnia tempus habent.

Quito cure et culture maxime in tēpore quadragesimali homines eī qui negleperūt vineas suas agros et ortos tunc incipiunt putare fodere arare claudere excolere qui ante in hyeme inculta remā serūt.ecc.p.tempus seminādi tempus metendi.ꝛc.

Seneca.nil est cuiqz se diligius q̄ q̄ laborata vult habere omnia bona sua nō laborat. aug. quid est o homo q̄ te velis malū habere non autē aliquid tuorū non vxorē non filios.non seruū nō equē et tamen vis habere malam vitam

Sexto diuina iusticia dei qui tenens euaginatū gladiū eternā mortem īminatur non cōfitētibus. psalmus.nisi cōuersi fueritis gladiū suū vibrauit scz mortis et subite dānationis eterne.eze.p dii.iudicabo te iudicio adulterantiū et effundantiū sanguinem furoris et zeli

Huius tamen sententiā reuocat mia dei p confessionem quia quod cōfitetur homo etiā iudicat et dānat in presenti et nō dānabitur in futuro.quia vt dicit augu.agnoscamus ei et parcamus quia non

ſuple ꝓcit. Bernardus. O beata ſpes confitemini quomō vincis inuicibilē quā potens apud cmipotentē qz tremendū iudicē certis in clementiſſimū patrē in iudicio ubi tremūt angeli et ſancti. Hec figuratur Gene. xliiii. Vbi aliis non audiētibus Io qui pro beniamin liberatione ante ioſep iudae q̄ interpretatur confitens prius accedens confidēter allegauit: et ad ſuam petitionem viſcera ioſeph̄ concitauit. Aug: Confeſſio peccatorū in preſenti plus poteſt prodeſſe in iudicio futuro q̄ omēs ſancti qui ibi peccatorem vere confeſſum a dampnatione liberat quod non poſſent omnes ſācti. ꝑs. Ne tradas beſtiis/ſcilicet infernalibus aīas cōfitentium tibi: et animas pauperum tuorum. Eccleſia. xliiii. Ante iudicium prepara iuſticiam

Septimo miſericordia dei et bonitas quam facit ipſis confitentibus que eſt multiplex. Prima. quia reus in curia eius reatum confitens non condempnabitur prouerbiorum xxviii. Qui abſcondit ſcelera ſua non dirigetur: qui autem confeſſus fuerit miſericordiam conſequetur.

Secunda. quia rerum iudex pater ſuus et frater eiuſdem conditionis eſt

Tertia. quia egro pro morbo grauiſſimo datur

leuissima medicina. ps, dixi confitebor aduersum me in iustitiam meam domino et tu remisisti impietatem peccati mei.

Quarta quia ex compunctione a peccato liberat. math. p viii. omne debitum dimisi tibi quoniaz rogasti me

Quinta quia ex cognitione sue turpitudinis adultera reconsiliatio accusatiõe sua iustificatur. ysa liii. dic accusationes tuas ut iustificeris

Sexta quia ex sui dilatione appreciatur Jo. p vi. si separaueris preciosum a uili quasi os tuum eris

Septima misericordia quia culpam suam cognoscens in hoc mundo non spoliatur suis: uel exhereditatur: sed potius ad ea que amiserat restituitur qui cognitio sue culpe regno paradisi comparatur Luce p xiii. dixit dominus latroni confitẽti hodie mecum eris in paradiso

Octauo sanctorum monita consilia et exempla. Tho. xii. Confitemini deo israel. et cetera. et ps. cum timore et tremore confitemini illi: ego autem i terra captiuitatis mee confitebor deo.

Nono dei et celestis curie leticia. osee. p vi. Confessio coram deo in maliciis suis letificauit regem. id est confitendo. et lu. p v. de filio prodigo dicente. pa

ter peccaui in celum et coram te

Decimo confessionis indigentia quia sine hac nō est salus peccatori. Ja. v. Confitemini alterutrū peccata uestra: et orate pro inuicem ut saluemini. Ambrosius. Non potest quisq̄ iustificari a peccato nisi fuerit ille confessus. Confessio animam a morte liberat. confessio paradisum aperit. confessio spē salutis tribuit: quia non meretur iustificari qui in vita sua peccatum non vult confiteri

Undecimo gratia et gloria. ps. quoniam gratiam et gloriam dabit dominus scilicz vere penitenti cō fesso. eccles. v. pro anima tua non confundaris dicere verum.

Duodecimo hostiū nostrorū multiplex incōmodum et molestia quam sequuntur ex peccatorū nostrorum bono et uera confessione

Primum quia per confessionem ab homine dyabolus expellitur et fugatur. q figuratur. i. r. vbi. dauid expellebat demonem a vexatione saulis ad sonum cythare que cythara est confessio. ps. Confitebor tibi in cythara. ysa. xxiii. sume cytharam. mat. xv. ad clamorem mulieris chananee expulit dominus demonem ab eius filia. lu. iiii. imponente ie su manum suam exibant demonia a multis

quia in confessione ad impositionem manus sacer dotalis absolutio.i.homo a peccato liberatur

Secundum quia mediante cõfessione castrum su um fortis armatus quod munierat perdidit:et pre dam quam diu tenuerat solutis eius vinculis a/ mittit.lu.xi· Cum fortis armatus custodit atriuz suum et cetera.luc.xviii.de magdalena dominus eiecit septem demonia. Tertium quia in confessio ne et absolutione deus fortem aligat et domũ eius euacuat dest:ruens vasa mortis peccatorum.lu.xi

Si fortior superueniens vicerit cum omnia arma eius aufert in quibus confidebat et spolia eius di stribuit. Quartum quia diabolum confundit confessio ut legitur in vita patrum de quodam fra tre stimulato spiritu fornicationis vno sene fratrũ dicente propter humilem confessionem eius quie/ uit stimulus a fratre

Quintum quia secretum dyaboli confessio aperit et fedus eius dissoluit.eccles.xxviii.qui denudat archana amici fidem perdidit

Sextum quia cupiditatem dyaboli aperit q̃ tur pis sit ille qui tam turpia suadet

Septimum quia os dyaboli obstruit ut nõ possit hominem accusare de eo quod accusauit se in con/

fessione.ps.obstrutcum est os loquentium iniqua.
Octauum quia scripta dyaboli delet ut legitur in vita patrum de quodam fratre et quodam clerico et quedam vidua.
Nonum quia dyabolum excecat ut peccatorem nō cognoscat sicut recitatur in uitis patruz de quodā religioso et quodam milite
Decimum quia dyabolum quiescere confessio non sinit.lu.vi.in locis aridis et inaquosis exquirit animas ab humore:nocio vitiorum dyabolus requiemnō inuenit
Undecimum quia demones torquet et affligit cō fessio.Augustinus.acriores dolores demōibus nō inferimus q̄cum peccata nostra confitendo et penitendo plangimus
Duodecimum quia virtutem sathane cōfessio de struit.luc.viii.Cum deberet expelli demonum legio clamabat quid mihi et tibi o iesu obsecro ne destras me

Bona et vtilitates que accidūt anime per confessionem

Primo q̄ animam lauat et mundat.lu.p vii.duz leprosi irent se ostendere sacerdotibus mūdati sūt Jo.v.Si cōfitemur peccata nostra deus fidelis et

iustus est et remittet nobis peccata nostra. iiii.q. q̃nto. Dixit heliseus naaman leproso. Lauare septies in iordane: Unde lauit et mundatus est. Bern̄. Mira insania pudet ablui et non pudet inquinari. Secūdo purgat. p̄s. q̄admo duz desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus.

Tertio animam decorat. p̄s. confessio et pulchritudo in conspectu eius. Bernardus. si affectas decorem ama confessionem: ama confessionem ob quaz amaris.

Quarto liberat ab oppressione dyaboli. i. q. p̄di. sonus cythare facit recedere spiritum malum. Jtē liberat a seruitute dyaboli et peccati; Ber. humiliter confitenti remittit deus peccatum. Jtem liberat a vinculis et cathenis dyaboli. ysa. lviii. dissolue colligationes impietatis. idē hoc. solue vincla colli tui captiua filia syon. Jtem liberat de ore dyaboli et puteo inferni. iob. xxxvii. saluabit te de corde angustolatissime. p̄s. nec vigeat super me puteus os suum. Jtem liberat a mortis corporis et aie periculo: quod patet in vita sancti Siluestri et petri cluniacēn. Jtem liberat a faucibus dyaboli: lupi leonis et draconis. p̄s. De ore leonis libera me dñe

Quinto spirituales et materiales hostes vincit & superat quod patet in iudich. que interpretatur cõfitẽs vicit et occidit holofernem. et de iuda qui interpretatur confitens dicitur Gen. plip. manus tua in ceruicibus inimicorũ tuorum. et deutero. pppiii. manus iude pugnauerunt et adiutor illius deus erat.

Septo vincit confessio aduersarios eius et gubernat. ps. iuda rex meus et deus meus

Septimo confessio iustitiam dei allegat: et allegãdo instat: sententias eius immutat: et summum iudicem placat. Si dicit iustitia ego occidaz potest dicere confessio. Ego viuere faciam. si dicit iustitia pcutiam dicit confessio et ego sanabo

Octauo confessio tremendum iudicẽ cõuertit i clementissimũ patrẽ et pacificat peccatorẽ deo. gene. viii. hec est columba gemendo cauens simplex et humilis que a ffert ramum oliue in signum pacis et mie dei et gratie

Nono spiritumsanctum attrahit et impetrat. ps. os meum apperui et attrapi spiritum.

Decimo qr dns cõfessos cõseruat qr rex iudeorũ. zapi. possedit dns iudã in partem suam. i. confitentẽ. Dn decio facit recte loqui q̃ prius ẽ mutus. io. piiii. pctores nõ epaudit deus. lu. pi. cũ eiecisz demoniũ

Bib. Ste Genovefe Paris.

locutus est mutus. Mar. Vii. Soluto vinculo lingue a deo mutus loquitur recte

pii. Illuminat Jo. viiii. Laui et vidi. Lu. pviii. Cecus clamans secus viam ad iesum illuminatur.

piii. a morte suscitat. Math. ix. Eiecta turba vicinorum. s. iayri suscitatur: Jo. viiii. Dominus iuit in iudeam ad suscitandum lazarum

piiii. hominem sanctificauit. ps. Confessio fctā est in sanctificatione eius

pv. iustificat ysa. pliii. Narra si quid habes vt iustificeris. Ambrosius. Justificari quisq̄ non poterit nisi prius peccata sua confessus fuerit.

pvi. deum et hominem glorificat et letificat Josue pii. Dixit iosue ad achaz da gloriam deo et cōfitere peccatum tuum Eccle. iiii. est confusio adducens gloriam. lu. ii. date gloriam in altissimo deo & in terra pacem hominibus bone uoluntatis.

pvii. hominem absoluit a vinculis dyaboli. mat.

pvi. Quodcūq; ligaueris super tram &c. Johā xi Soluite hunc et sinite abire. pviii. Sanat Job. pxpiiii. Nunq̄ qui non amat iudicium medici sanari non potest. ps. Honor regis iudicium diligit.

pix. dei iudicium anticipat. i. corinth. xi. Si nos iudicaremus: non vtiq; iudicaremur

px. saluat. ro. iiii. oris confessio fit ad salutem.

ppi. hominē dignificat Vt sit arbor tam digna q̄
fructibus ipsius ematur quia eterna. math. 3. faci
te dignos fructus penitencie. apoc. V. cantāt corā
agno beati citharedi redemisti nos i sanguine tuo
et fecisti nos regnū et sacerdotium
ppii. bona inculpat et animā bonis operibus fecū
dat et per eā fructificat. geñ. i. fecit primo deus a/
ridam terrā et post germinauit herbā virentem et
ligna pomifera
ppiii. facit mori in pace. ꝑs. ne tradas bestiis aīa
confitētes tibi et aīas pauperū tuorum ne obliuis
caris in finem
ppiiii. facit dignum vera susceptiōe et refectionis
corporis ppi apo. iii. Si quis aperuit michi cenabo
cum illo et ipse mecū. i. co. pi. Qui māducat indi/
gne iudiciū sibi manducat et bibit non diiudicans
corpus christi

Condiciones vere et bone cōfessionis

Primo debet esse studiosa et premeditatiu a Vt p/
uideat peccator diligēter et precogitet prīo totā vi
tam sua m opera sua et tempus suū Vt de omībus
possit confessori reddere rationem Vt dauid dicēs.
Cogitabo pro pctō meo. Et ezechias timēs preo
cupatimente recogitabo tibi omnes annos meos.
eze. Viii. fode parientem scrutando cōscientiam

Secundo morosa ut non transiliat aliquod pecca
tum sed moretur in acquisitõe et confessione. eccle.
viii. beatus qui in sapientia morabitur ne sit qua
si ioculator qui nunq̃ uel raro moratur in domo
sua. iere. ii. uide uias tuas i conualle scito quid fe/
ceris curre leuis explicans uias tuas
Tercio debet esse uelox et festina gen̄. ypip: modo
confitebor Deo et hoc propter sex causas
Prima ex peccati et confessionis ipsius qualitate
quia peccatũ ignis infernalis est nec aliqua aqua
potest extingi nisi lacrimosa confessione ps: Anti
cipent nos misericordie tue quia pauperes facti su/
mus nimis
Secunda mortis ppinquitas quia non habemus
de tempe nisi nunc aug: de latrone dextro quia ci/
to cõuertitur cito ignoscitur ber. qui in peccato ia/
cet videt se minus diligere et de se minus curare./
Tercia hore mortis icertitudo ysa. xxxviii. dum
adhuc ordirer succidit me ecclesia. v. ne tardes cõ/
uerti ad dominũ et ne differas de die in diem. Ci/
to eui veniet ventura ira illa et in tempore vin/
dicte disperdet te.
Quarta misera captiuitas in carcere peccati mo/
ranti in os diaboli. ps. non absorbeat me neq3 ur/
geat me puteus os suum

Quinto aneli preciositas quia bona eterna et spiritualia et tēpus suū et semetipsū amisit. ps. revela dño viam tuā

Septa expectantis dei mie imensitas qui stat ad hostiū et pulsat grego. Si medicinā expectas oportet q̄ vulnus detegas quia hō peccata detegat hoc requirit natura medendi

Quarta nuda et aperta ysa. lvii. descende sede in puluere virgo ꝛc. et post peccata tua denuda turpitudinē tuā discoperiēze. p vi. vidi te nudā et confusione plenā et operui ignorantiam tuā ysa. lvii revelabitur ignorantia tua et videbitur obprobrium tuum. Unde octo sunt que obturāt os peccatoris ne nudam faciant confessionem

Primū est desperatio uenie consequende

Secundū est presumptio misericordie dei

Tercium est spes longe vite

Quartum est timor vel horror longe penitentie

Quintum est ignominia culpe aut iusticie.

Septum est amor peccati sui aut nocumentū sui

Septimum est nimia verecundia.

Octauum est nimia pigricia que differt de die in diem. Quinto debet esse voluntaria. ps. ex voluntate tua cōtitebor illi. idē voluntarie sacrifica. hostiā et confitebor nomini tuo

Sexto debet esse simplex ne sit de illis confitens de quibus dicitur in ꝑs. in corde et corde locuti sūt et lingua tua concinabat dolos

Septimo debet esse anxia et lacrimosa. trecēn. iii effunde sicut aquā cor tuū Vt peccata lugeas et omnino effundas

Quinqz autē sunt signa amaritudinis seu anxietatis

Primū est verecūdia. aug. de peni. di. i. Quā penitet laboret mens paciendo erubescentia et quoniā verecūdia magna est pena · qui erubescit pro ꝙ̄o dignus est venia

Secundū humilitas. ysido. li. ii. ca. z. de san. bo. Vnusquisqz iustus esse incepit ex quo sui accusator extitit

Terciū lacrime. Trecēn. ii. deduc quasi torrentē lacrimabis per diē et noctē et effunde sicut aquaz cor tuum aug. li. de pe. Vbi dolor finitur ibi deficit penitētia. et Vbi deficit penitentia nichil relinquitur de venia

Quartū fortitudo ut scilicet propter uerecundiā nō dimittat cōfessionē sicut de maria magdalena

Quintū prouitas obedientie exēplo dñi qui factus est obediēs usque ad mortē phil. ii.

Octauo prouida et discreta sacerdotē discretum

querendo. Aug. Qui vult confiteri pcta ut inueniat grām: querat sacerdotē discretū qui sciat ligare et soluere. Itē dz esse discreta ut sit ordinata et distincta ut per singula pcta curret et primo grossiora et periculosiora dicat et etiā circūstantias aggrauātes et in genus trahentes non omittat. Itē bona faceat et deū cōcipiat io. ii. in oī sacrificio sal erat apponendus: qr in oī facto suo et maxime in confessione dz mature hō et discrete se habere ita qꝫ per īcautelā suā nō augeat: sed de eis pocius eppediat.

Nono sana et viua qr ut dicitur in ꝓ. nō est i morte qui meōr sit tui: o dñe. eccles. pvii. Ante mortem cōfitere. ysa. pppviii. Viuens viuens ipse cōfitebitur tibi Aug. qui differt penitere vsqz in mortis articulo sicut incerta est damnatio: ita in dubio est suorum peccatorum remissio.

Decimo fidelis ut cōfidat de bonitate dñi et de virtute clauiū heb. p. accedamus cū bono corde in plenitudinē fidei. math. pv. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut petisti. lu. pvii. de magdalēa fides tua te saluam fecit

Undecio deuota et corde deuoto et simplici ad deū accedat ne sit similis illis de quibz dicit ysa. pxix. Populus hic labiis me honorat cor autē eor mꝫ lōge est a me. talis fuit cōfessio publicani. lu. pviii. dicē

tis deus propicius esto michi peccatori

Duodecimo accusatoria. iob vii. Non parcam ori meo loquar in tribulatione spūs mei conflabor in amaritudine anime mee dicendo oīa pctā et circūstantias. aug. agnoscamus dicit ēīs q̄ agnoscit pcamus: q̄ sibi nō pepercit. idē Si hō tegit deus detegit. si detegit deus tegit. iob. iiii. dimittā aduersū me eloquiū meū. ps. iniustitiā meā nō abscondi

Tridecimo parata et obediēs ut dicat paratus sū et nō turbatus. act. ix. Dñe quid me uis facere. aug ponat se confitens in iudicio sacerdotis

Decimoquarto. satisfactoria et nō ociosa: sed laboriosa. ioelis. ii. Cōuertere in ieiunio contra carnis cōcupiscentiā. in fletu cōtra cupiditatē oculorꝝ. in planctu ptra uite superbiā. aug. ad agendā dignā peuitentiā non sufficit mores in melius cōmutare et a malis recedere nisi de his q̄ facta sunt malis satisfaciat deo per dolorē penitentie per humilitatis gemitum et per cōtriti cordis sacrificium cooperantibus elemosiniis

Decioquinto integra ut oīa pctā maiora et minora et circūstantias pctōrū a se abradat et abiiciat. eccles. xxx viii. ab omī delicto emunda cor tuum. Itē integra ut oēs circūstātias et aggrauationes dicat mayie trahētes peccatū in genus et cās pctō

tū nō omittat. ysa. yiiii. perdā babilonis nomē pec
cati euidentiā et infamiā destruēdo reliquias et si
liquias peccati cōfitendo. Item integra ut non di/
uidat sacerdotes

Decimosepto Vera. ps. ecce enī veritatē dilexisti io.
viii. Veritas liberabit uos ut generaliter hō se pec
catorē cōfiteaī lz actualiter aliquod peccatū mor/
tale nō recordetur. io. i. Si diximus q̄ peccatum
non habemus nos ipsos seducimus. Sit igit Vera
ut peccatū quod cōmisit nō taceat et ne cā hūilita/
tis peccatū suū augeat mentiendo. et quod nō fecit
dicendo se fecisse.

p Vii. dz esse frequēs. psa. xxiii. frequenta canticum
ut meōria sit tui: et est iteranda cōfessio.

Primo propter anguli magni cōsilii suasionē. ps.
Confitebimur tibi deus confitebimur.

Secūdo pp̄ pcti remissionē. aug. quāto pluribz cō
fiteris sub spe venie tāto citius venīā cōsequaris.

Tertio pp̄ vberioris sctitatis acq̄sitōez. io. xi. ire a
mus iterū in iudeā. Quarto pp̄ viscerū xp̄i cōmo/
tionē. iero. paterna viscera iterpellatōe sedula mol
liūtur. Quito pp̄ demonū īfestationē et fugatōez
vt auis elongat nidū i quo sepe molestat. Sexto
pp̄ iugem insurrectionē. nauis sepe ephaurit q̄n se
pe aqua itrat. septio pp̄ suffragioz sacerdotaliū et
ecclesie acquisitiōez q; multe picte valēt obolū

octauo propter cōscientie dubitationē q; vbi inuē
tus fueris ibi iudicaberis
Nono propte r maiorem humiliationem si cecidisti
surge:si non cessas cadere nō cessa surgere:s:per hu
militatem
Decimo octauo generalis.q; de oībus requiretur
iudiciū generale.p̄s.omnes iniquitates meas dele
q; diuisionē remissionis nō patit̄ sūma dei pietas:
caritatis nobilitas:nec gratie incōmutabilitas:et
vicii cōtrarietas.math.xviii.Precepit dñs seruū
venū dari et post oīa reddā tibi. et post omne debi
tū dimisi tibi.et post tradidit illū tortoribus donec
redderet vniuersū debitum
Decimonono dz esse propria vt sua dicat peccata
et non aliena.p̄s.delictū meū cognitū tibi feci
Vicesimo mūda et recta.eccle.i. Ne accesseris ad de
um duplici corde et ne fueris ypocrita in cōspectu
hoīm.ꝛc.
Vicesimoprio cōminuta ut nō solū cōfiteatur gña
et spēs peccatorū:sed singula crimīa.p̄s. lauabo p
singulas noctes lectū meū lacrimis meis. Itē vt
non ꝓfiteatur mortalia solū:sed etiā venialia et cō
minuat peccata per circunstantiae.psa. lxii. tolle
mollam:molle farinam
Vicesimosecūdo dz esse verecunda, q; pctōr dz eru

Bescere peccatum propter septem
Primo propter presentiã dei et curie celestis.i.chor.
iiii.spectaculum facti sumus mũdo:angelis:et hoi
nibus.lu.pb.pater peecaui in celum et coram te.
Secundo propter nobilitatis diuine indecentiam
eccle.pb.erubesce a patre et matre de fornicatione.
Tertio propter peccati uilitatẽ et ignominiam in
quo deprehensus est.iere.ii.sicut fur cõfunditur in
furto suo cõprehensus:sic cõfundentur peccatores
Quarto propter uilissimi fori imprudentiam.iere
ppvi.Posq̃ ostendisti michi percussi femur meuz
confusus sum et erubui
Quinto propter deiectionis vehementiã. Treñ.
i.deposita est vehementer qz filius et heres dei fit
seruus iere.ii.Vide vbi nũc prostrata est
Sexto propter ingratitudinem diuine mie.grego
rius.Erubescere dei miam saltem debemus si eius
iustitiã formidamus
Septimo ppter satisfationis ad quã tenemur sup
pletionẽ.mat.iiii.Veniens in babilonẽ liberaberis
i.in confusionem confessionis
Multiplex est cõfessio inutilis
Vna est negligentis et differentis nimis.s.illorum
qui coufitentur sine prouisione et studio.prouerbi.
ppp.Qui negligit vias suas mortificabitur.et hi

figurantur per iudam galileam de quo act. v. prio
eptuit iuda galileus et oēs qui cōsencerunt et disp
si sunt et ipse periit
Secunda que fit solo timore mortis aut periculi p
fitentis et hi sunt similes iude quiriaci dicto qui ti
more mortis compulsus est
Tertia est debitas circunstantias omittētis: et hi
figurantur per iudam de dico recto qr tales in ge/
nere peccata dicunt sed ad circūstantias non diuer
tunt: uel propter pudorē uel propter alias causas
Quarta est retrocidentis uel penitentiā omitten/
tis. hi significantur per iudam thadeū qui lz mul
ta bona fecisset mortuus est cū simone fratre suo in
perside
Quinta est fingentis uel dissimulantis et hi simi
les sunt iude proditori qui osculo tradidit filiū ho/
minis. i. thi. i. confitentur se nosse deum: factis aūt
negant.
Septa est desperantis ut iude scarriotis qui dixit
peccaui tradens sanguinem iustum. math. xxvii
talis fuit confessio capn. gen. iiii. maior est iniq̄tas
mea quoniā ut deniam merear.
Septima est presumentis: ut illoꝝ qui confidunt
mia dei nimis enim extendendo hi figurantur per
iudā filiū iohanna qui interpretatur misericors de

Octaua est augentis peccata vt mentientis in cō fessione. hi significātur per iudam filium ioseph lu. iii. qui interpretatur augmentū: et est illorum qui dicunt penitentias non posse agere aut a peccato non posse abstinere

Nona est excusantis et defendentis peccatū suum hi significantur per iudam machabeum qui interpretatur ptegens vel ingeniosus q; peccatū quod debet accusare in confessione excusat ingeniose et defendit

Decima est proicientis in alium vt fecerūt primi parentes. adam peccatum suum retorsit in mulierē mulier in serpentē. hi significantur per iudaz qui ascendit cū zorobabel de babilone.

Undecima est diuidentis vt ecor qui partem retinent et partem confitentur. vel qui vnā partē vni confitentur et aliam partē alteri sacerdoti: hi significantur per iudā qui confitebat super portā ster q̄ linii inter mosellam et beniamin qui erant duo sacerdotes.

Duodecima est iustificantis se et gloriantis. hi significantur per simonē filiū seuua: sicut phariseus dicebat lu. xviii. ieiuno bis in sabbato. do elemosinas pauperibus. do decimas oīa que possideo.

Superbia.

Secundū grego. septē sūt genera peccatorū mor-
taliū a quibus ofa peccata oriūtur. primū ē supbia
secundū luxuria. tertiū ira. quartū accidia. quintuz
auaricia. septū gula. et septimū lupuria. Sup
bia ē eni electio mioꝛē cōtēpnēs: pariꝫ et impius

satagens dñari. Sup̃bie sũt due spẽs. s. interior in intellectu et affectu. et exterior in multis. tamen i tellectu interioris sup̃bie sũt iste spẽs. s. Vanaglo ria que est qñ aliquis inaniter se extollit et gloriat de bonis suis i corde. uel qñ desiderat uel amat uel querit laudẽ hnmanam.

Vana gloria

Secunda spẽs sup̃bie est ypocrisis que nascitur ex amore uane glorie qñ aliquis oñdit apparentiã et non ueritatẽ bonitatis iustie et sãctitatis que i du obus ꝓsistit. Videlz in bono quod nõ hz qñ ex boni simulatõe bonũ oñdit cũ illud bonũ intra se nõ ha beat Verũ. et in absconsiõe mali quod hz qñ ex dis simulatõe malũ abscõdit quod hz: ne malus hoibz apparcat. aut malũ suũ tegat Vel ut maliciã suaz cautius ꝑpleat. Vñ triplex est ypocrisis. s. ypocrisis fetida. qñ deo apte seruire se oñdit et occulte per pec catoz fedatione ofendit. ypocrisis stulta qñ aliquis apte et occulte bona opat ut sãctus ab oibz videat ypocrisis subtilis est dũ miorẽ ypocrisim relinq̃t ut in maiori et subtiliori ꝑmaneat ut cũ aliq̃s q̃situs an ieiunet uel portet ciliciũ rñdet deus scit ut non dicat ypocrita. Alia ypocrisis subtilis est qñ aliq̃s vult subtiliter ascẽdere ad honores uel dignitates facit bona opera ita ꝙ nõ potest ab aliquo solo vi/ cio repreh̃di donec sublimat ad honores et digni/

tates et tunc apte facit et oñdit scelera vicioꝝ q̄ in corde suo abscondebañ et radicabañ. et sic appa/ret q̄ arbor nū q̄ fuit bona q̄ malū fructū facit.

Tertia spēs supbie est iactātia q̄ pcedit ex vana/gloria qñ hō seipsū laudendo iactat et oñdit superbiā sui cordis. per iactātiā oris sui q̄ fit duobz modis. s. de bonis et malis. Quiqz aūt sūt gña iactātie. Primū est de p̄terito. secundū de p̄nti. tertiū de futuro hec tria sūt subtilia. quartū subtiliꝰ et quintū subtilissimū. primū ē de duobz. s. bonis et malis de bonis quando aliquis se iactat de bonis preteritis que fecit: dixit: vel habuit: uel pcurauit: uel fecit fieri ut laudem acquirat humanam.

De bonis corporalibz ut est pulchritudo. fortitudo agilitas. iuuentus. sanitas. libertas. nobilitas. bona linga. clara vox. et hmōi. De bonis naturalibus spūalibz ex parte aīe vt intellectus. ingeniuz bona mēoria. subtilitas animi. potestas. exercitiū discretio. De bonis spūalibus acquisitis: ut ē scia et peritia. De bonis spūalibus gratuitis infusis: ut gratia. huilitas. caritas fides spēs mensuetudo largitas. pietas. fortitudo. abstinētia. castitas. Virginitas tēperantia et hmōi. De bonis tpalibz vel fortune: ut diuitie. potētie. honores. delitie. pſperitas. laudes hūane fauores genus amici parētes ser

uicia et ptātes. De bonis q̄ ep ore peedūt ut oratō lectio predicatio cantus. De bonis artis cā bñ legē di cōstruēdi clare et alte cantādi et aperte scribēdi. De bonis pitie cā docte cōsulēdi pulchre allegādi: et urbane loquēdi. De bonis que operantur ut ele mosinā dare ieiunare peregrinari:et hmōi:et de talibus gloriari in corde. De bonis artis mechanice Vt bene arare fabricare nere suere tepere et hmōi. De bonis factis extra Vt dare hīstriōibus ad laudes et fauores eorꝝ acquirendū uel ad eorū Vituperia deprimendū uel uelle gloriari de bono alterius uel de cōceptu proprio Vel gñaliōe Vel q̄ gloriat de malicia sua quod deterius est: ut de peccatis et malis ut alios malos Videatur excedere ī suo malo. unde duplex est gloria. ſ. Vera et Vana. Vera dicitur in simpliciter Verā q̄ ē testimoniū bone cōscie q̄ aliquis nullius est peccati cōscius. Verior ē que est quando dulcedo quedam spiritussancti manifeste sentitur qui reddit testimonium spiritui nostro Verissimū que est Vita eterna.

Jactantia de malis quādo iactat de lasciuis et excessibus suis transactis que fecit procurauit uel fecit fieri uel quibus cōsensit in his gloriando:hoc ē maximū peccatum et damnosum. qz cōtra spiritū sanctum.

Secundū est dum iactat de bonis que in presenti possidet. s. de diuiciis: potentia: scia: fortitudine: genere: probitate: nobilitate et largitate

Tertium est de futuro qñ aliquis se iactat aliquid habiturum vel facturū ultra uires suas ꝙ maiores uel fortiores se vix facere possent

Quartū est subtilius qñ nō audet iactare se cā pu dōris: sed cōtempnit et vituperat alioꝝ possessa dicta vel opera ut preter hoc audientibus occasionē se laudēdi vel qñ sensū suū vel consiliū uel dictū: uel factuz aliis prōfert uel qñ bñfacta uel bñdicta aliorū diminuit et peccatores et peiores appareāt: et ipse non.

Quintū ē sustilissimū qñ aliq̄s nō audēs se iactare apte fingit hūilitatē dicēdo se eē tā prauū: īanū et peccatorē ut dicat huilis et probus. d. se fore vanū ut credat eē ds. d. se fore malū ut dicat bonus.

Quarta spēs sup. ē arrogātia. Dñ quatuor mōis tumor arrogantiū didit. prio ep se cū hō quod hz ex ppria uirtute se hēre putat et nō a deo a quo oia pcedūt.

Secundo p meritis: cum homo quod hz non a deo accepisse sz ppriis meritis credit.

Tertō flō cum homo habere se estimat quod non habet: uel credit habere plus ꝙ habeat.

Quarto plus oibus cū homo ceteris despectis singulariter se habere estimat quod hz: vel qñ credit habere maiora bona ꝙ ceteri et nō hñtes similia bona cōtempnit: aut qñ omibus ſ prefert vel desiderat preferri.

Insuper arrogantia oñditur in sep spēbus videlz iactantia. singularitate. prodigalitate. contentiōe. derisione: et rebellione

Quinta spēs superbie est presumptio que multas habet species

Prima quādo aliquis presumit facere quod alii antecessores uel maiores vel meliores non presumpserūt: vel presumunt

Secunda quando aliquis presumit de viribz suis vel de amicis uel de diuiciis

Tertia quando aliquis presumit de victoria ante tempus et adhuc est in pugna.

Quarta quando quis presumit supra vires: sicut cū presumit que cibit a peccato cū voluerit cū tñ a casu labens in peccatum mō cauere non possit. i. si adam non a se positus in paradiso terrestri per se ibi stare nō potuit quis in celesti paradiso suis meritis ponere poterit.

Quinta quando quis presumit et credit plus valere ꝙ ualeat: uel plus posse ꝙ possit: uel plus scire ꝙ

sciat:aut qñ credit plus ualere Vel plus posse: uel plus scire ꝙ alter:aut qñ credit maiora bona a deo meruisse q̄ hz.aut qñ se solū credit melioꝛē: aut qñ credit ꝙ deus nō sit aliis bonus sed tantū sibi: uel ꝙ sit parū bonus aliis.aut qñ de se nimis sentit et parum de aliis:aut qñ affectat Vel putat ab aliis magnifica de se loqui uel de factis suis. aut qñ sentit nimis aplaudere sibi de scientia:potētia:bonitate aut sanctitate.aut qñ aggredit uel affectat aggredi alciora uel maiora pulsq̄ decet:aut qñ se aliis preponit uel nititur preponi

Septa spēs superbie est singularitas in dictis in factis.in ornamētis.in hitibus.quādo hō arrogans uel presumptiosus uel elatus nō Vult aliis conformari in bonū: sed inter alios singularis Vult apparere cōtēpto cōi bono.

Septima species est prodigalitas qñ hō presūptiosus et arrogans facit magnos sūptus et excessiuos et expensas de suo uel de alieno Vt dicat et teneatur largus urbanus et liberalis.

Octaua spēs superbie est cōtentio qñ hō presūptiosus et arrogans obiurgat Verbis superbis pauperes per quos deus requirit ab eo de bonis que illi tribuit: aut qñ obiurgat familiā et Vicinos suos Verbis superbis Vt in disputationibus.causis. ta

bernis. Dico et similibus superbia uel odio uel pro rancore latente,

Nona spēs est derisio qñ superbus arrogans deridet illos qui nō habēt illa bona vel uirtutes quas estimat habere, aut deridet peccatores uel peccatrices ostendēs se nō esse peccatorē qui peior forte peccator est: aut deridet labentes super terrā uel cadētes in lutū, aut deridet probos et viros religiosos aut bene agentes et penitētes quod est cōtra spiritūsanctū ut dicēdo Vulpes fit heremita. et similia.

Decima species superbie est rebellio. qñ aliquis est contrarius et rebellis oibus illis qui suū bonū uel cōmodū volunt vel ostendūt vel docent quia rebellis talis est cōditionis. si reprehenditur se defendit. si castigatur iracitur. si datur ei cōsiliū non credit. aut qñ loquitur cōtra deum uel cōtra fidē vel contra statuta fidei. vel contra prelatos vel cōtra dños suos eis se opponēdo. vel cōtra eos allegationes procurando: uel eos blaphemando. aut bonuz et cōmodū eorum impediendo. aut dampnū vel malum eorum procurando.

Undecima spēs superbie est cōtemptus q̄ ē triplex aut q̄ hō non appreciat uel honorat alios in corde suo sicut tenetur. aut q̄ nō honorat vel reueretur illos quos deberet Unde nascitur irreuerentia.

aut q; non obedit illis quibus deberet Vnde procedit inobedientia. Contẽptus dei qñ hõ minas et iudicia dei nõ metuit dñ pro nichilo et pro modica delectatione ad peccandũ se exponit. Vel qñ nõ formidat peccatũ pro quo tantã penã meretur et sustinebit dñ a peccato epiit uel negligit. Vel qñ spiritualia et eterna bona futura a deo promissa et danda fidelibus paruipendit. Vt est resurrectio carnis paradisi gaudia et Vita eterna; Vel proximi cũ se uel aliũ falsse appreciat in corde suo. dñ meliorẽ contempnit et peiorẽ appreciat. dñ pauperes despicit et diuites magis honorat. dñ contẽpnit alios qui plus sunt appreciandi q̃ ipse. dñ appreciat se plus et alios minus. dñ cõtẽpnit aliquos ut audiẽtes apprecient se et alios Vituperent.

Duodecima spẽs superbie est irreuerẽcia que procedit ex contẽptu quando aliquis nõ exibet reuerẽciam illã quibus tenetur. s. quatuor. deo. qñ homo nõ exibet deo reuerẽciam et honorẽ qui corã eo oia Vidente nõ erubescit & qui corã eo bona strenue nõ facit. aut quãdo nõ seruit ei Vel male seruit ei. aut qñ nõ libenter facit Vel dicit Vel audit seruiciũ: sermones: et horas dei. aut est in ecclesia quando Vbi dz audire sermones seruicia dei et alia officia: dicere et facere inhonesta nõ Veretur. aut qñ circunstan

tes a laude dei et honore pturbat. qñ paruū honorem et reuerentiā deffert corpori christi dū hoc speculatur. qñ cōsciaz nō purgat integre per amaraz cōtritionē et cōfessionē ut digniue reciperet illuc. qñ quod deterius est recipit illud in pctō mortali. qñ hō nō epibet angelo suo ad eius custodiam deputato reuerentiā dū cū eo peccare nō abhorret. qz quociens peccat totiens ei cōtēptū irreuerentie deffert. Ecclesie. qñ sacre ecclesie nō deffertur honor z reuerentia q̄ est mater nostra et domus dei et orationis. qñ diribus illatis frangit. qñ intra uel extra res ecclesie furant. qñ ibi pp̄ honorē corporis christi et reliquiarū sctōz in ea quiescentiū aliquid turpe fit uel dicit uel cogitat uel ppetrat. qñ deus et sācti ofendūtur per pctā ibi perpetrata ī quoz honore ecclesie dedicate. qñ in ea sacra uerba et officia irreuerenter tractantur. qñ altaria et cymiteria immūde tractantur: ornātur: uel cōculcant. qñ in eis uel circa ea aliquid fit quod nō liceat. qñ honor debitus eis et sāctis et eoz reliquiis non ephibet uel locis religionū uel psonis ecclesie uel platis uel parētibus spūalibus. Hoibus qñ hō hemi nō deffert reuerentiā et honorē. i. honorā di sunt hoies pp̄ dei imaginē q̄ est in ipsis et pp̄ angelos ad sui custodiam deputatos. Serui: nō sūt cōtēpnēdi precipue

sed sint boni et fideles.

Boni homines precipue sunt honorificādi. cū attineāt deo ōi genere pentele quia deus ī eis habitat

Pauperes nō sūt cōtemnēdi Ut egeni sed rogandi Ut patroni. Mā honor qui fit pauperibus deo specialiter ephibetur. quia ipsorū ē regnū celorū

Domini honorādi sunt a seruis quia omnis ala potestatibz z sublimioribz subdita ē Vidue bene honorāde sūt plusq alie q scribit deffēdite viduā Viri honorādi sunt ab vxoribus similiter vxores et mulieres a viris ideo deus nō de pede formauit mulierē ne a viro cōtēneretur nec de capite ne dominaretur sed de costa Ut paritas honoretur

Parentes spirituales honorādi sunt ecclesia. Vii. honorifica sacerdotes quia terribile ē sacerdotes cō temnere nec facies eorū erubescere mouentibus illis et iubētibus a sceleribus cessare et propter sacerdotalem dignitatem quā nec ipsi angeli credūtur habere in cōsecracione eucaristie. Vnde cū quidā magus scilicet cū dyabolo loqueretur pretereunte sacerdote cum corpore domini flexis genibus adorauit dominū dyabolus; et reddeūte sacerdote sine corpore ypi similit fecit et iterrogatus a mago cur homo fecisset Ut adorē creatorē meū et post ea ministrum eius pentes criminales honorādi sūt tā in

Verbis quã in beneficiis. iuste est Vt in senectute duros sibi filios inueniat q̃ pentibus suis duriꝰ fuerunt et hoc iusto dei iudicio multis accidit. causã derisit nuditatẽ prĩs sui et sup filios suos maledictionẽ adducit ꝓiii. species ꝓpbie ẽ inobedientia q̃ est qñ hõ cõtẽnit obedire illis q̃bz tenet videlicz qñ q̃s trãsgredit ꝓcepta dei Dei qñ hõ vult sibi uiuere et nõ deo recognoscẽs deũ nolẽs ei seruiciũ ephibere Qñ ꝓmiũ obediẽcie cõtẽnit. scilicz. gloriã sẽpiternã iuris naturalis: qñ precepta dei cõtẽnit scilicz mors naturalis quod ẽ. Nõ facias aliis q̃ tibi fieri nõ vis Decalogi: qñ cõtẽnit precepta decalogi q̃ sũt decẽ Euangelii. qñ cõtẽnit precepta euangelii. s. noue legis q̃ decz inimicos diligere nõ iurare oĩno neqz ꝑ celũ neqz per terrã nec mulieres aspicere ꝑ modum cõcupiscencie. Ecclesie dũ festa dei et sctõrũ homo nõ seruat ex precepto et cõstitutione. Quatuor autẽ pertinẽt ad obseruatõez festox sctõx. primũ est q. homo debz vacare ab opibz terre et solicitudinibz terrenox. Secñdũ est q i vigiliis sctõx attẽdere debz homo ne sit peccatũ ĩpo et si sit deleat ꝑ cõfessionẽ vt sit vigilia honesta. Terciũ est q abstineamus apctis. Quartũ est q bona faciẽdo vtilitati aieẽte damus i quĩ que sũt Laus
dei que set quedam inchoatis bone vite et

quã expectamus. qz nichil a deo repzesẽtat celestis habitationis statũ ꝙ alacritas laudenciũ deũ.
Sermo dei cui vacandũ est qz verbo dñi celi forã ti sũt. Oratio cui est vacandũ. qz ipsi oranti subsi/ diũ. angelo solaciũ: dyabolo supplicĩũ. deo gratum sacrificiũ et bene negociatur in regno celorũ qz ap/ tũ hz introitũ: elemosinarũ largitio; cui est ĩsisten dũ. Secũda meditatio cui vacandũ est. qz scribit dimitte oĩa impimẽta et vaca bone mẽti ad hanc nõ prouenit occupatus. hec meditatio debet vaca/ ri precipue circa quattuor. Circa deũ. qui sic hono/ rauit illũ sanctũ et remunerauit pro modico seruí/ cio suo tũc dz alari quisqz ad seruiendũ cũ liberali dño. Circa festũ quod expectamus cuius figura ẽ pñs festũ quod agimus ut sicut in festis nõ est con gregandũ cõgregatus vtendũ sic in futura solen nitate. Circa teipsũ ut videas in quo statu es vt cogites defectus tuos et quõ poteris te emendare. Circa sanctũ cuius est festũ. et illi tria attẽdere de bemus. aupiliũ sancti. qz potes in terra: potẽtior ẽ in celis si in carne pro peccatoribz orauit nũc tãto am plius potest orare pro eis. Exemplũ sancti vt cõsi deres virtuosa opera illius. Confusionẽ nostraz. qz similis erat nobis. Quis ergo est ꝙ nõ solũ difficile sed impossibile credimus ut faciamus opera q̃

Quando transgreditur fidē catholicā. quādo credit minus q̄ dz credere uel magis q̄ debet credere. Et diuinationes sortilegia et carmīa. aut quando tepide credit. Vel quando dubitat de his que firmiter dz credere. aut quādo negat fidē catholicaz ut hereticī et apostate. Sortilegiū. quando aliquis credit uerbis illicitis sortibus et carminibus ut nigromātie et cōsimilibus. uel cōiurationibus et auguriis et cōstellationibus dū consulit magos aut maleficos aut incantatores aut demones aut cū deo nisz loquētes aut quādo credit eis aut maleficiis ipsorū. Maleficiū est dū malefici permissu dei elemēta concurrūt et hoīm mentes parū in deo confidentes turbant et sine aliquo haustu veneni violentia carnis ipsos interimunt dū attrahunt viri mulieres ad amorē suū per maleficiū comestionis et econuerso mulieres uiros. Diuinatio quando aliq̄s dicit se scire preterita. presentia: et futura in quo spabolus loqui dicitur.

Que fiunt per mortuos resuscitatos
Vel per auguriū sz in gestu et cantu et volatu auium:
Vel circa sortes Vel per inspectionē psalterii astralabii uel mathematicorū uel magorū in cōstellatione stellarū

Qui dies et horas negociis agendis custodit vel
qui auras vel aras inspicit
Aut qui in aris y doforū demonum responsa acci
pit. aut talibus comedit aut ad domū eoꝝ uadit.
Autin domū suā introducit aut interrogat.
Hōnionū error ē qñ. aliqs cōfidit et spat in somnis
Et sep modis tāgūt aim cogitaciones somniorū.
uentris plenitudine. Epi auicione cerebri uel alio
rum mēbroꝝ. numa habundācia prauī sanguis.
demonis illusione. Aliqua precedēti cogitacione.
Aliqua precedēti reuelatione. Supsticium est qñ
deo supponitur aliqd cui plus creditur i quoplus
spatur uel qꝝ sup deū amatur. remediū insortile
gio est dū mulieres querūt aliqua remedia uel fa
ciunt ne cōcipiāt. ne lupus cōedat aīalia perdita
Dū qrunt remedia contra infirmitates hoim
pecorum per modū sortilegii. ppiii. species supbie
est ambicio que est appetitus proprie excellētie qñ
ambicios⁹ desiderat honores dignitates vel pote
states qui se extēdit in multis. Ad decim qñ vult
aliis placere uascuntur multa peccata. & adulacio
applansus simulacio prodigalitas
Domorū r expensarū Et ab illis dicatur

Largus. Dapsilis. Vrbanus. liberalis.
Asinistris qñ vult alijs nocere nascuntur.
Maledictio. Dissamacio. Despectus. blaphemia
Prauus cõcẽsus mẽdaciũ mortis Desideriũ illorum
quorũ malũ precipitacionẽ Detrimentũ et mortẽ de
siderat Vt ad eorũ dignitates beneficia Vel officia
et honores attingat
Appetitus proprie excellẽtie est in tribus scilicet in
appetitu Dominj qñ aliquis ambicios affectat
omnes subiectioni sue subicere
quãdo querat fieri iudex hominũ
Quando vult regere plures cum se nesciat regere
Quando appetit regimẽ uel honorem prelatioĩs
uel dignitatis
Quando se ingerit Vt presit.
Quando cũ sit in vtilis non respicit Deum Vel se
Vel alios sed per phas et nephas ad multorũ peri-
cula et per multa pericula per amicorum potesta
tem Vel violentiam Vel pecuniam Vel falaciam
ad dignitatem quam appetit tendit Vel intrat

Qñ abutitur ptãte hĩta. qñ vsurpat ptãtẽ sibi cõ
missã. qñ in nimia vicia se mutat. Magisterii. qñ
aliquis presumit docere quod nõ scit vel quod nõ
didicit. qñ malũ facit et bonũ docet. qñ nõ ea facit
que docet. qñ verbo edificat et opere destruit. qñ be
ne loquitur et male viuit. qñ appetit magisteriuz
habere uel magister vocari. qñ homo nichil scit nec
vult doceri. qñ doctus est et neminẽ vult docere.
qñ multa scit nec vult docere nec doceri, Siplicis
excessus. qñ aliquis vult excedere aliuz in aliquo
bono ut aliquo mõ videat maior. qñ vult excede/
re maliciã alicuius mali et alioz prauitatẽ ut ma
gnus uel maior appareat et hoc viciũ facit hoiem
mutabilẽ ut qñ videt aliũ minorẽ inaniter letatur
qñ videt similẽ dedignat. qñ videt maiorẽ tristat
et sic mõ timet. mõ dolet. mõ inflat. mõ adnichilat
Ambicios⁹ semp ẽ pauidus ne dicat uel faciat qd
oculis oĩm displiceat. honestatẽ mẽtit. hũilitatẽ dis
simulat. oĩbz adulat. cunctis inclinat. oĩm seruus
est et tributarius ẽ: Est male ambicionis qñ ad di
gnitatẽ tendit. peius qñ eã acq̃rit. pessime dũ puni
tur ad hoc q̃ male se huit in dignitate.

Inuidia.

Inuidia est egritudo ex felicitate alterius prouenies nocens naturaliter inuidēti. Vel inuidia est arbor maliuola cuius radix est tota superbia. Truncus/ maliuolentia. Rami/ rancor et odiū.

Flores pallor is macies fructus dolor et gaudiū
.s. dolor de bonis et gaudiū de malis. Vel secundū
Gregoriū Jnuidia est dolor aliene felicitatis: in-
uidus peccat corde/ore et opere eiulando.

Vnde prima species iuidie est plausus in aduer
sis quādo aliquis videt vel audit malum alteri-
us gaudet in corde suo de ipso dāno vel malo. in-
firmitate/destructione/tormento/pena/langore/
paupertate/diffamatione/vituperio/morte/per-
dicione/aduersitate/dolore et similibus. Que sūt
in corpore quādo inuidus vel alter vel iusticia dei
infert alicui aduersa in corpore: vt infirmitas/lan
gor/tormentum/destructio/mors et similia. In
bonis temporalibus vt infortuniū/paupertas/ad
uersitas/tēpestas/perdicio/predacio bonorū tem
poraliū. In bonis spiritualibus vt est diffama-
tio vel vituperium iudicando et sic de similibz.

Secūda species inuidie est iudiciū temerariū
Quādo inuidus videt vel audit vel quoquomō
percipit bonum alterius z illud bonū in corde suo
iudicat esse malum:
Aut iudicat de operibus alionū q̄ mala intēcione
fiant que bona intencione fieri possunt.

Aut quando iudicat ea que ad se nō pertinēt.
Aut quādo iudicat de aliqbus rebus quas ignorat vel dubitat non per prius percepta veritate.
Aut quādo iudicat bonos esse malos et malos esse bonos. Aut quādo iudicat male vel peruerse serie .i. vtiliter ad vtilitatem suam: vel iocose nocendi animo dolendo.

Vnde dolus est tercia species inuidie. Quando homo dolet in corde suo dū videt vel percipit euenisse vel euenire alicui bona aliqua nature vel fortune vel gracie scz prosperitatē/sanitatē/leticiam.gloriam/famam/graciam/felicitatem/officium/beneficium.

Maledictione que est quarta species inuidie. Quādo inuidus veneno maledicit .i. in malo dicit ola bona alterius ipsa deturpādo et minuēdo.

Amaritudine que est quinta species inuidie. Quādo inuidus habens cor inflatum dolore felicitatis aliene fundit fel amaritudinis cordis sui p os suum: aliquando culpam alienam exaggerat. Aliquādo mala alteri⁹ que sciuit vel audiuit aggrauat.ps. Cui⁹ maledictione os plenū est amaritudine et dolo. Dolor q̄ est. vi. species inuidie ab ore procedētis: qñ hō inuid⁹ quadā machinacione dolosa decipiēda cū aliquē circūuenit vl decipit

Aut quãdo mala interpretatione Verborũ suorũ oĩa quecũqz videt vel audit de bono alteri⁹ puertit in malũ. ꝑs. Os dolosi super me apertum est.

Extinctione que est septia spẽs inuidie. Quãdo inuidus extinguit bonum inceptum aliquorũ qui benefacere inceperunt.

Destructione que est octaua species inuidie Quãdo inuidus destruit bonũ aliquorũ qui florent proficiendo quãtum ad deum et mundum.

Precipitatiõe que est nona spẽs inuidie. Quãdo inuidus omnibus viribus suis satagit precipitare vel subicere perfectũ bonum illorum qui faciunt plura bona opera quãtũ ad deũ / vel quãtũ ad mũdũ ne amplius proficere possint nec deo nec sibi nec alicui. Et hoc peccatũ impugnat gratiã spiritus sancti et est irremissibile eo ꝙ vix inueniatur qui de tali peccato veniat ad dignã contrictiõnẽ. Et est sciendum ꝙ septẽ sunt peccata contra spiritũ sanctũ scz presumptio. quando aliquis nimis elargiens misericordiam dei ꝛ paruipendens eius iustitiam peccat spe venie consequende.

Desperatio qñ aliquis nimis abhorrens iustitie dei seueritatẽ et paruipẽdẽs eius miam credẽs tam grauiter peccasse ꝙ nõ posset indulgentiã peccatorũ suorũ mereri. desperat de venia cõsequẽda

Vt capy. Duricia cordis quãdo aliquis habet cor tã durũ in sua malicia q̃ nõ potest flecti ad benefaciendum.

Duricia

Despectu penitẽtie q̃n aliq̃s propnit i corde suo q̃ de cetero nõ penitebit; neq; cofitebitur de pctis suis nec faciet penitẽtiã. Aut causa pudoris non vult cõfiteri omnia peccata sua.

Despectu penie

Impugnatio gratie spiritus sãcti quãdo aliq̃s inspiratus gratia spiritꝰ sãcti ita q̃ aliquod bonũ faciat & deinde illud facere dimittit et refutat et reuertitur ad malum pristinũ quod dimiserat: Vel quãdo impedit ab aliquo aliquod bonũ fieri.

Impugnatio gratie

Impugnatio Veritatis quãdo quis impugnat Veritatẽ et specialiter Veritatẽ fidei catholice.

Impugnatio Veritatis

Obstinatio quãdo aliquis a nemine vult recipere correctionẽ pctĩ sui per eum perpetrati.

Obstinatio

Detractione que est .x. species inuidie q̃n aliq̃s detractor nõ attendẽs quid dicat causa leuitatis alicui detrahit Vt audientibus placeat.
Aut ex praua consuetudine detrahit.
Aut quãdo causa odii malũ de aliquo inuenit / et malũ inuentum ab aliis dissheminat.
Aut quando scienter mentitur Vt illum infamet Vel Vt eius bonum impediat: Vel Vt eius malum

Detractione

inferat vel procuret . Et sic sunt .x. gña detra-
Quando malū proximi dicit. Lctionis
Quando malum de aliquo inuenit.
Quãdo malū inuentū vel auditū publicat.
Quando malū alterius libenter audit.
Quando malum auditum recitat.
Quando malum cum augmento refert.
Quando falsū super aliquem imponit.
Quando occultum bonū negat.
Quando apertum bonum minuit.
Quando bonum in malum conuertit.

Adulatione que est.vi. species inuidie que fit quiqz modis. Primo quãdo adulator recitat illi cui adulatur illa bona que fecit vel dixit: sed nūqꝫ

Secūdo quando parua bona vel [malū dicta illius crescūt duplicant et addūt tātū qꝫ maior est falsitas qꝫ veritas

Tertio qñ dicit omnibus corã illo de illis que fecit vel dixit. Quarto quãdo dat intelligere illi cui adulatur: qꝫ multa bona sūt in eo et nō sūt. Quito quãdo defendit vel excusat vel tegit crimina vel maledicta ipsius.

Mẽdacio in cõfessione que est.vii. species inuidie qñ aliquis tacet in confessione aliquod peccatū

cā Derecūdie qñ auget ſua peccata cauſa humilitatis mēciēdoſ q̄ nō fecit dicit ſe feciſſe: et q̄ fecit ſe nō feciſſe dicit. Actuū. v. dicit petrus ad ananiam cur tētauit ſathanas cor tuū mēttri te ſpiritui ſā-

Odio que eſt. xiii. ſpecies iuidie qñ rcto-: inuidus eſt grauis alicui ad vidicādū ex inuidia qui ſibi forte nichil malefecit,

Malicia que eſt. xiiii. ſpecies inuidie quādo alt quis odit bonū vel gratiā ſupernā. aut qñ amat malū aut procurat alienum damnum,

Suſurratione que eſt. x v. ſpecies inuidie quā do ſuſurro loquitur in aure alicui⁹ de altero detrahēdo vt excitetur in odium illius.
Aut quando diſcordias ſeminat et nutrit.
Aut quādo perſuaſionibus et adulationibus concordias impedit,

Suſpitione q̄ eſt. x vi. ſpecies iuidie quādo aliquis nimis cito credit vel leuiter vel firmiter vel

Falſo iudicio que eſt. x vii. rnimis ſepe ſpecies iuidie quādo aliquis male vel peruerſe aliquē iudicat. timore/amore/odio/prece/precio/animo: qñ iudicat bonos eſſe malos vel malos bonos ſerie vt ioſe cā nocēdi; rtlis fert ſecū ignē raquā-

praua accuſatione q̄ eſt. x viii. ſpecies iuidie qñ

aliquis accusat alium de vero causa vitionis vel infamationis.
Aut de falso causa odii vel placendi.
Aut de rebus dubiis vel incertis.

la expurgation

Mala excusatione que est. xix. species inuidie quãdo aliquis se excusat ex hoc q̃ nõ scit esse verũ vel dubitat. Aut quãdo scit esse verum se excusat aliqñ simplici verbo. Aut aliqñ cũ iuramento coactus vel spontaneus vel improuisus vt malũ in aliud retorqueat vt innocens appareat.

falso testimonio

Falso testimonio que est. xx. species inuidie quando aliquis testatur cõtra alium q̃ nõ est verũ in iudicio vel extra.

substraccion bonj

Subtractione boni que est. xxi. species inuidie quãdo aliquis substrahit bonũ alterius habitum vel habiturũ. Aut bonũ nomen vel bonã famã Aut beneficiũ vel auxilium vel consiliũ in spiritualibus et temporalibus.

proditione

Proditione que est. xxii. species inuidie quãdo aliq̃s simulat et dissimulat amorẽ vt cauci⁹ aliis noceat vel ne aliquod cõmodũ incurrat.

desiderio mali

Desiderio mali que est. xxiii. species inuidie qñ aliq̃s desiderat malũ vel dãnũ vel aduersitatẽ vel dolorẽ vel nocumentũ vel mortem alterius.

scandalo

Scãdalo que est. xxiiii. species inuidie quãdo

aliquis dicto vel facto cuius recto alteri occasionē
ruine vel malefaciendi prestat.

Ira

Ira est animi subita tempestas que inordinate
se cōtulit et cor homis ad infamiam protrahit.

Ira est triplex. Bona qua quis irascitur vicii[s] Impiete est ira

actionum sicut phinees. Mala que est subita sine deliberatione et sine cōsensu rationis. Mortalis que fit ex deliberatione et cōsēsu rationis.

Ira diuidit in occultā iniuriā. Mathei. Vi Omnis qui irascitur fratri suo .s. corde suo: reus erit iudicio dignus accusatione.

Apertam iniuriā facti vel verbi.

Ibidē qui dixerit fratri suo racha .i. signū indignationis q̄ de motu mētis prorupit in vocē indignationis sonās generalē cōtumeliā reus erit cōsilio .i. dānatione. Vel pena nūdū discreta. Et qui dixerit fratri suo fatue .i. aperta cōuitia & specialem cōtumeliā reus erit ieh̄ēne ignis .i. pene infinite.

Quattuor sunt modi ire.

Prima. qua homo irascitur sibi. Seneca. hō iracūdus cū desierit irasci alijs: sibi ipsi irascitur.

Secūda qua quis irascitur deo aliqua aduersitate temporali vel infirmitate vel morte alicuius amici vel aliquo casu infortunii de quibz irascitur et murmurat cōtra deum. male graciatur deo iurat et blasphemat eo q̄ sua non impletur voluntas. Tertia cum quis irascitur familie sue priuate scz vxori sue: et vxor marito vel pueris vel famulis et ancillis quos percutit & proiicit in ignem

et allidit ad pietē ⁊ verberat sine moderatione.
Quarta qua quis irascitur propinquis suis.

Impacientia que est .i. species ire quādo aliqs male portat in corde vel dei iudicia vel facta cū punit se vel alios vel castigat.
Aut quādo dat ei infirmitatē vel paupertatē vel aliquam aduersitatem.
Aut quādo aliqs infert ei iniuriā verborū vel ablationē rerū suarum vel amicorū suorū vel lesionē mēbrorū vel nō cōfert subuentionē necessationū.

Indignatio est .ii. spēs ire quādo homo habet corīflatū ex ira ꝓpter aliquod sibi dictū vel factū Aut qñ dimittit facere vel dicere benigne quod deberet.

Nequicia est .iii. species ire quādo aliquis dixit pronice .i. laudabiliter vituperat derisiones male dictiones discordiarū disserationes / proditiones / omissiones correctionū et aliorū faciendorū.

Odiū .iiii. spectes ire quādo homo habet iram inueteratā de qua procedūt.

Discordie manifeste. falsa pax / iniuriarū recor dationes / rācores / infamationes / iniurie rerū / ablationes / iracōdia / cōspirationes / scismata.

Ex odio procedunt tria mala.

primū:cogitatio ꝑtra proximū.psa. xlii. Vt quid cogitatis inutile. Secūdū oris aspersio ad loquēdum.ps. Sedēs aduersus fratrē suū loq̄baris scādalū. Terciū manus iniectio psa.xxxiiii. percutitis pugno impie.

Tumor mētis V. species ire est inflatio cordis cōtra proximū proueniēs ex odio: de quo.psa. Liuor ↄ Vulnꝰ ↄ plaga tumēs.liuor qui remanet post lesionē: et delectatio post peccatum. Vulnus est ipsum opus peccati.

Plaga tumens est gloria post peccatum

Iracūdia. Vi. spēs ire circūdās cordaVt homo habet irā cōtra aliquē quia qui a corde nequit recedere sed semper cogitat querere Vidictā de iniuriis sibi illatis. Aut quādo īproperat alicui peccatū Vel crimē Vel paupertatē Vel dei flagellū Vel conditionē aliquā Vel dicendo Verba inflata Vel superba et ampulosa prouocātia ad irā Vel malū supplicantia Vel opprobriosa.

Blasphemia est duplex.

Dus cōtra deū et dicere de deo quod esset turpe de hoie. Quādo aliquis blasphemat deū Vel aliquis dicit cōtra deū Vel cōtra dei potētiā/sapientiā/clemētiā Vꝝ ꝑtra fidei articulos aliqꝺ asserere

Vel contra eius humanitatē improperādo et aliquid dicere cōuiciādo Vel ea que ad deū specialiter pertinēt alii attribuendo. Aut contra sanctā puritatē et Virginitatē Virginis marie Vel cōtra sanctos et sanctas dei. Aut membra dei iurare mēbratim dilacerando et membra Virginis Vel sanctorum. hoc peccatum est maximum quia Vix remittitur. Multū peccant qui tales blasphemantes tolerāt cū possint prohibere Vt pater et mater qui filios suos nō corripiunt a blasphemia. Cauponeo qui tales permittūt in domibus suis blasphemare deum. beatā Virginē et sanctos. Principes terrarū in terris suis. Judices i iurisditionibus suis Et qui locant sibi tapillos Vel prestant. Et qui assistunt blaphemātibus. Et qui sustinēt blaphemiam dei patris omniū creatoris. Insuper et illi qui renunciant deo. Cordis cū quis cogitat turpia de corpore christi.

Contentio octaua species ire. Quādo aliquis contendit in disputationibus Vel litigat in causis. Vel obiurgat in tabernis pro odio aperto Vel rancore latente.

Oltio nona species ire est: Quādo aliquis homo reddit malū pro malo Vel iniuriam pro iniuria sibi illata. Vel pro correctione. Vel pro eo q̄ ali-

quis non facit quod Volebat Vel pro eo quod facit quod nolebat .

Clamor .x. species ire. Quando aliquis Voce clamoris maxime eleuat Vt Vincat altos suo cla-

Garrulitas .xi. species ire quãdo ali quis multũ loquitur de Vanis Vt de speciebz mulierum/ de peccatis aliorũ/et turpibus actibus/Vel de inutilibus factis hominum Vel de genealogia turpi Vl infami aliquorum Vt Vicat multiloquiũ irascibiliter.

Discordia .xii. species tre quãdo aliquis cum propinis in aduersitate Voluntatum/et in diuisiones animorũ discordat.

Comminacio .xiii. species ire quãdo aliquis minatur alteri facere Vel procurare per se Vel fieri per aliu malum corporale Vel temporale Vel spirituale.

Pugna .xiiii. species ire quãdo aliquis Verberat Vel percutit alios: Vnde fiũt plage et percutiones & iniectiones manuũ Violẽtarũ in socios Vel clericos Vel parentes.

Sacrilegiũ .xv. species ire quãdo aliquis ponit manũ i rẽ sacrã Vel locũ Vel personam ad nocendũ extra.

Homicidiũ .xvi. species ire quãdo aliquis per

incauteliam dat operam rei illicite ſtudendo vel
proiciendo lapidem.
Vel dando medicinam.
Vel defendendo ſine voluntate occidendi.
Vel ſcienter occidendo.
Vel propter odium perſone.
Vel quia bonus eſt ī odiū bonitatis eius.
Vel occidēdo prodicioſe vel occulte vel manifeſte
Vel occidendo hoīnem ſine iudicio & ſine ordine
iuris obſeruato.
Vel occidere regnum morte in iudicio voluntate
placencie. Vel cauſa odii.
Vel leticia effuſionis ſanguinis.
Vel grādis et alte iuſticie acquiſicione pluſquam
ordine iuris obſeruato

Guerra. p vii. ſpecies ire quādo poteſtate prī
cipū hoīnes ptra hoiēs inuicē ſe interimūt p mul
ta mala animarū et corporū fiūt. Inde venit incē
dium ſacrorum locorum et domorum.
Rapine pauperum. Furta.
Filii agricolarum fures efficiuntur et ſuſpendū-
tur: vxores et filie proſtituuntur.
Infinite eccleſie et infinita bona omittuntur.
Innocentes depredantur et furantur.

Incēdium. ꝑ vili. species ire est quādo aliquis auctoritate propria vrbē/villam/ domū vel segetē malo studio et pro vindicta incēdit et cōburit.

Consensus danni. ꝑiv. species ire quando homo cōsentit facere alicui dānum propter irā quā habet erga eum: aut quādo nō perturbat dānum facere cum posset bene impedire.

Luctus: ꝑv. species ire prouenit ex acerbato animo ex eo ꝙ nō potest vindicare iniuriā sibi illatā

Furor. ꝑvi. species ire est effrenate iracundie truculenta demōstratio in habitu/ gestu et actu.

Proteruia. ꝑvii. species ire est quādo homo est nimis insequendo vindictam verbis vel factis.

Juramentum indiscretū. ꝑviii. species ire est periurium vel blaphemorū verbū proferre ex ira

Destructio. ꝑviiii. species ire est quādo aliqs procedit ad demōstrationē rerum/ domorum/ bladorum/ vinearum culcitrarū et aliorum vtēsiliū per ignem vel per gladios.

Riya. ꝑv. species ire quādo aliquis litigat verbis iracundis promouētibus propinquos vel socios ad iram et litem.

Irremissio. ꝑvi. species ire est quādo aliquis causa odii nō vult indulgere iniurias sibi illatas Aug⁹ Credendum est nullo modo nobis ignosci

ea q̄ peccauimus si Veniam non dimittis nec deus ei ignoscit. Qui non vult vnam iniuriam dimittere: peccata sua nō dimittentur.

Insatisfacio. pp vii. species ire est quando iniuriantes nolunt emendare iniurias quas fecerū t aliis. Augustinus. Quicunq; vitio vel maledictio vel criminis obiectu aliquem leserit meminerit satisfatione curarum q̄ ciciue. Si autem se inuicem leserint inuicem sibi relaxare debent. Qui multos offendit peccato multos oportet placare satisfaciendo.

Accidia.

Accidia est pigricios⁹ animi torpor a bono principio quandoq; faciens resilere inceptum.

Tedium boni que est prima species accidie Quando alicui bona sunt insipida et amara pro

pter pcti cõsuetudinẽ Vel propter prauitatis con
fectionẽ q̃ est ex amore mali Vel quia fiũt in angu
ria alicuius impellentis Vel quia cũ nimio one=
re aut cũ nimia quãtitate aguntur Vt opera mie.
Vel ex effectu consolationis interne

pronitas ad malũ secũda species accidie est
Quando aliquis magis promptus est ⁊ paratus
ad omia mala faciẽda/ cogitanda/ audtenda. Vel
loquenda q̃ bona.

Difficultas benefaciendi tertia species accidie
est. Quandoaliquis facit aliquod bonum Vix et
cum difficultate

Vani intentio quarta species accidie est.
Quãdo homo cito frangitur aduersis Vel prospe=
ris citoa bono desistit ichoato aut qñ cito mutat
bonũ consiliũ et carpit malũ ac peius consilium.

Mala mẽtis euagatio quĩta spẽs accidie est
Quãdo hõ suscipit in corde suo supfluas et imũ=
das cogitationes in mẽoria peccatorũ delectando
In delectatione immorando.
ymaginationes peccatorum fingendo
Delectationes in eis querendo ⁊ delectationibus
consenciendo. Aut quando Vagatur circa cogita=
tiones dolosas / scz quomodo alicui noceat.
Aut quomodo imputet aliis malum quod agit.

Aut quomodo malū quod agit incaute tegat Vt
bonus appareat. Aut quādo vagatur circa co
gitationes malicioſas ſcz cogitare.
Quomodo bono reſiſtat.
Aut quomodo malum facit.
Aut quomodo in malum perſiſtat.
yſido. Mala cogitatio parit delectationem.
Delectatio cōſenſum.
Conſenſus operationem.
Operatio conſuetudinem.
Conſuetudo neceſſitatem.
Neceſſitas deſperationem.
Deſperatio damnationem

Curioſitas. Vi. ſpecies accidie eſt quādo aliq
querit inutilia et vana rumores et fabulas. Q
audit talia i nouitate pro ſola vanitate delectādi

Puſillanimitas ſeptima ſpecies accidie eſt quā
do homo damna corporis vel rerum temporaliū
vel amicorum nimis timet.
Aut quando temporalia damna ſpiritualibus et
eternis preponit.
Aut quando aduerſa nimis refugit.
Aut quādo offenſas et linguas hominum nimis
formidat contra deum.

Aut qñ homo bona aggredit et a bono et a gratia dei se subtrahit et sibi datam gratiã nõ epequitur

Mala Voluntas. viii. species accidie est quãdo aliquis vult facere malum ad dedecus dei vel damnũ proximi et ad damnationem sui. Vel propter tediũ et insipiditatem boni: Vel propter delectationem mali.

Votorum fractio. ix. species accidie est quãdo aliquis nõ facit quod vouit: Vel propter oblivionem Vel proter negligentiã. Aut quãdo omnino non soluit. Aut eomodo quo debuit non soluit.

Iniuncte penitentie dimissio. x. species accidie est quãdo aliquis penitentiã sibi iniunctã Vel propter obliuionẽ Vel propter negligentiã Vl' propt. cõtemptũ facere dimittit.

Impenitentia. xi species accidie est quãdo aliquis nõ proponit aliquãdo penitere. Aut quando proponit nũq̃ penitere.

Infidelitas. xii. spẽs accidie est. Et est triplex. Prima mala/. s. ingratitudo cõtra deũ Vel cõtra proximum
Secũda peior/scz furia.
Tertia pessima/scz error in fide de qua supra in tractatu de superbia.

Ignoratia. viii. species accidie est crassa vel supina quãdo homo non laborat vt sciat que scire debet sicut debet crassa vel supina. Aut quãdo vult ignorare id ad quod tenet & quod scire debet Aut quãdo laborẽ refugit addiscendi vt se possit excusare de inertia per impotẽtiã. Et ex hac procedunt indiscretio incautella improuidẽtia rudi tas impotentia.

Negligentia. viiii. species accidie est quãdo homo nõ curat vtrũ bene vel male faciat quod incepit. Aut quãdo aliquis negligenter studet. Aut quãdo nõ agit que sunt agenda. Aut quãdo nõ adimplet precepta vel cõsilia. Aut quãdo nõ custodit sibi ꝑmissa vt est custodia parochie familie anime penitentie obediẽtie puerorũ et rei cõmẽdate tẽporalis vel spiritualis vel quando non agit licenda vel dei officia vel quãdo dicuntur tarde lente interupte indistincte corrupte indeuote insipide inaffectuose vel alia intentione que debent dici aliomodo vel negligenter dicere rationem psalmodiã cõfessionẽ predicationẽ vel lectionẽ sine debito accẽtu vel distinctione vel deuotione.

Tepiditas vel torpor. ix. species accidie est qñ aliquis paruum amorem boni vel caritatis dei

vel propimi vel benefaciendi.
Et est radix in peccato accidie et origo ceterorum
Inde est q̄ homo nō facit septimam partem peni-
tētie quā facit vna vetula. Et hoc est propter p-
uū desideriū. Tepidus ducitur ad vomitum
apponi.
Tepidus es nec frigidus nec calidus incipiam te
euomere ab ore meo.
Frigiditas. p vi. species accidie est quando homo
nullū habet amorem in caritate dei vel proximi
vel in bono vel in benefaciendo.
Mollicies est impatiētia rei dure quando aliquis
tribulationibus succumbitur.
Aut quando ab opere desistit de ipso idē est ac si o-
pera sua dissipet.
Tristitia est mentis cōsternatio vel mētis def
fectus. p vii. species accidie quādo aliquis cōster
nitur. i. mente deficit ex dāno rerum maxime tē-
poraliū vel ex eo q̄ aliquid accidit cōtra votum.
Aut quando aliquis habet anxietatē in seruitio
dei et tristitiā. i. cor. ty hilarē datorē diligit deus

Tediū vita est ex longa tristitia. pix. species ac-
cidie quando nō solum displicet alicui deo seruire
g. iiii.

sed etiam viuere q̄ prouenit ex diuersis.
qñ ex amore dei et desiderio regni celestis et sancti
Aut ex cōsideratione mundi et malorum: vt thobias: Aut ex accidia ⁊ tedio vite cū omnia que videntur fiunt onerosa et amara.

Desperatio. ypp. species accidie est ex pimia tristitia que est quādo aliquis desperat de venia cōsequenda. vel propter multitudinē peccatorū vel propter peccatorum prauitatem. vel iustitie dei seueritatem.

Mali species. yppi. accidie quādo cōtempnit famā habere bonā. Aut quando scandalū nō timet Aut quando ex pēpla mala exterius ostendit.

Otium. yppii species accidie quādo homo nō occupat se in bonis cogitationibus locutionibus et operibus sed ecōuerso occupat se in malis et vanis vt in ioculis ludis spectaculis et fabulis. Aug⁹. Otiositas est mater nugarū: nutrix vitiorū: nouerca virtutū omniū. sentina spirituū immūdorū

Somnolentia. yppiii. species accidie est quando homo sōnolentus nimis dormit. cū bona plura perdita q̄ debet facere ad vtilitatē tam anime q̄ corporis. Prouer. vi.

Vsquequo piger dormis hoc est ī pctō et ocio.

Dilatio cõuersionis .xxiiii. species accidie est quando aliquis nimis se tardat cõuerti ad deum. Aut quãdo nec minis nec plagis nec reuelationibus nec terroribus nec mortalitate nec Volũtate corrigitur: nec cõuertitur ad deũ. psa. Viii. trimodũ genus est conuersionis ad deum scz inchoatio cum dulcedine: Meditatio cum labore. perfectio cum requie.

Dilatio confessionis .xxv. species accidie est quãdo aliquis nimis differt confiteri. Aut quãdo tã differt q̃ obliuiscitur peccata sua. Aut quãdo vadit improuisus confiteri cũ nõ prouidet q̃d dicere debeat: vel q̃ pctã vel qualia fecit vel se abscõdere a deo qui omnia videt sicut Adã. psal. Justitiam meam non abscondi.

Tarditas .xxvi. species accidie est quãdo alt q̃s lẽte et tarde p̃cedit de bono labore inchoato cũ multi sit magis strenui ꝛ veloces ad inutilia. ber.

Ardencius desiderant seculares pernicioſa q̃ nos vtilia. alacri⁹ currũt ad mortẽ q̃ nos ad vitã

Imperseuerentia. xxvii. species accidie est quando homo bona incepta non perficit exemplo christi qui noluit descẽdere de cruce q̃uie iudei promitterent q̃ crederent. Leui. xii. tantum valet per=

seuerātia ꝙ vltima dies facit valere oēs dies pre-
cedentes.

Remissio ppvii. spēs accidie est Quando homo
bona incepta paulatim dimittit. Macrobius. Ani
mū remittere amittere est. Seneca. Arcum fran-
git intentio/animum remissio

Dissolutio ppvip. spēs accidie est qñ aliquis inue-
niēs difficultatē in sui regimine dimittit se omni-
no sine gubernatiōe prouerbi. ppviii. Et eris sicut
dormiēs i medio mari talis cor suū nō recolligit sz
ita dispgi frustratim permittit ꝙ nōtenet punctū
simul Testa fracta non de facili cōglutinatur si-
cut animus dissolutus de facili non recolligitur.
Aut dissolut⁹ est i ludis cātilenis coreis/lupu cor
poris/gula verbi inepta letitia/risu/prouocatio-
ne aliorum

Incuria ppix. species accidie est Quando aliquis
accidiosus sua non recolit

Cuꝛta non colligit.

Collecta non custodit

Inania ppxi. species accidie est quando tgne an
mi homo vacuus potius eligit in magna miser
ꝑ pro victu acquirendo laborare

Miser potius vult fame perire ꝑ laborem poscēdi
se sustinere

Indeuotio ppplii. spēs accidie est quando aliquis hz se ideuotū erga deum sāctos diuinū officiū fidē sacramēta ecclesie vel quādo est durus ad pietatē vl inflexibilis ad obedientiā. ps. Aia nostra sicut terra sine aqua tibi.

Tepor nimi9. ppliii. spēs accidie est quādo religiosi vel ecclesiastici die ac nocte hūt cibū āgelorū. s. verbū dei et tamē ex tristitia masticādi remanent famelici et nō reficiūtur et inter aromata sēp versātur et nūq̄ sapore vl odore recreāt vl cōfricātur Aut quādo deo loquūtur et dīs cū ipsis et tamē oculos cordis nō apiūt vt videāt vel audiāt quid loquatur in eis deus vel ipsi deo. Grego. Cū ora mur: cū deo loquimur. Cū pro legim9: loquitur nobis de9

Indiscretus feruor vel nimi9 pppiiii. species accidie est quādo aliq̄s seruit deo. Indiscrete: irrationabiliter: imprudenter. Tria autē sunt necessaria vt homo deo seruiat. Discrete: s. nobilitas persone cui seruitur deo. ps honor regis iudiciū diligit: scz discretionis. Racionabiliter: quia homo rationabilis est creatura: ideo rōnabiliter dz opari et pl9 debet initi sapiētie q̄ fortitudi: q2 arte cadūt turres: arte leuat on9. sapiēt q2 diabol9 pl9 pugnat ꝓtra nos astutia

q̄ potẽtia ideo cõtra ipsũ sapientia pugnare opz̄tet plusq̄ viribꝫ. ber. q̄ ep̄ idiscreto feruore ieiunia vel vigilias et hmõi sic agit vt deficiente corpore et languente spiritu spiritualia impediãtur.

Abstulit corpori suo boni operis effectum.

Spiritui effectum.

Proximo exemplum.

Deo honorem et seruitium et est sacrilegus. et omniũ istorum reus in deum

Impeditio boni. ꝑ ꝓ. species accidit est. que est quando homo substrahit alicui auxiliũ vel cõsilium vel bonum. Aut quando datei impedimẽtum vel nocumentum ne alii sibi benefaciant.

Auaricia

Auaricia est inanis glorie seu quarūlibet rerū insatiabilis et inhonesta cupido. Augº. Auarus rapit semper: et nunquam satiatur.
Deum non timet: nec hominem reuereretur.

Patri non parcit nec matrem cognoscit.
Fratri non obtemperat: nec amico fidem seruat
Liberos in seruitutem redigit
Uiduas opprimit
Pupillos seducit
Falsum testimonium profert
Res mortuorum inuadit.
Chymacus.
Auarus
Lacus criminum.
Seruus miserorum
Bursa principum
Celarium latronum
Hostis humanitatis
Riua parentum
Ira pauperum
Abhominatio angelorum
Contemptorum dignitatis
Cloaca demoniorum multorum
Diuitie
Male acquiruntur
Penis detinentur
Pessime expenduntur
Ardenter exquiruntur.

parce vel prodige expenduntur.
Cum labore acquiruntur
Cum metu detinentur
Cum dolore relinquuntur
Sequitur prima species auaritie.

Concupiscentia prima species auaritie est Quãdo aliquis nimia sollicitudine mẽtis bona tpalia cõcupiscit: aut qñ propter temporalia obliuiscitur et negligit vel contempnit spiritualia Aut qñ hõ se nimis ingerit in curis propriis aliq̃d retinendo quod retineri non potest sine noxiis curis/ aut quando causa lucri in curis se mergit alienis: aut quando nimis delectatur/ aut quando se ita mergit in eis q̃ nescit idem expire

Vsura secũda species auaritie est accõmodatõ rei simplicis turpis lucri. gratia cõduplicatur receptio et cõmittitur qñ pro spacio tpis indulto plꝰ recipitur per pactũ vt cũ plus venditur. ad presens precipitur pro expectatione nũmorum Aut quando ad presens soluuntur et traduntur nummi vt res habeatur in futuro pro expectatione pro minori precio q̃ valeat
Aut qñ nũmi cõceduntur in pñti pro pluribꝰ in futuro: aut qñ alic̃ carioꝰ vẽdit ei q̃ nõ statim soluit

pro precii solutionis dilatione.

Usure due sunt species scz manifesta. Cum quis tradit pecuniā numeratā vel aliam rē numeratā vel pōderatā vel mensuratam cū pacto vt detur sibi aliquid vltra sortem vel plus accipiat vltra iupta sortem.

Pallitata que cōmittitur multipliciter

Primo fit archaptgnora vel obsides. s. quando aliquis accipit gageriā vt fructus.

Secūdo quando equos habet et tenet in pignore et nimis care cōputat quod eppendunt vt fructꝰ colligat et accipiat vltra sortem.

Tertio quando eis vtitur et sūptus eor accipit.

Quarto quādo vtitur vadiis et pignoratis.

Quito quādo habet obsides et viuit de eppensis

Septo qñ aliqd eptorquet ab eis. Leorum

Septimo quādo obsidibus nō vult dare licenciā nisi debet aliquid. pe. Qui deuorant plebem meam vt cibum panis.

Usura autem pallitata circa vēdentes et ementes committitur multipliciter.

Primomodo quando aliquis emit possessionē longe minori precio ꝙ valeat tali conditione ꝙ vendītor iterū habere poterit quādo precium solverit

Secūdo quādo aliquis pecuniā mutuat tali pac
to ꝙ aliqd ab eo emat qz caris emitur causa mutui
Tertio qñ illud mutuum sic emptum iterū emi-
tur a mutuante minori precio ꝙ priꝰ emptū fuit
Quarto qñ aliqs vēdit aliquā rem vel monetā
minus valentem vt recipiat in futuro magis va-
lentem cū eodē munere vel cū aliquo lucro
Quinto quādo tradit siliginē vt in futuro recipi-
at frumentum
Sexto qñ tradit ordeum vel vicias pro siligine
Septimo qñ aliqd añ terminū minori precio emit
ꝙ valeat vt bladū in terra et vinū in vinea
Octauo qñ aliqs vltra sortē sine pacto expꝫsso ipa
cōsuetudie tacita facit pactū quā bonitatē vocāt
Nono qñ aliquis tradit mercatoribus pecuniam
ita ꝙ sit socius in lucro et non in damno.
Decimo qñ aliqs tradit pecuniā iudeis vel aliis
vsurariis vt inde partem accipiat
Undecimo quādo mediator est vsure vt in lucro
mediam partem accipiat.
Duodecimo qñ aliquis nomine pene pactiat vsu
ra vt nisi in tali termino debitum soluerit soluet
C. vel aliud et hoc fraudulenter facit vt plus sol
uatur non vt negligens puniatur

Tricesimo quãdo fit per trãslationẽ de re in rem
nõ accipiens nũmos pro nũmis vltra sortẽ sed be
ne accipit opus vel seruitiũ vel a persona in perso
nam cũ non accommodat per se: sz p amicũ suum
Quinquagesimo quãdo aliquis accõmodat lusorib3
pecuniã s. decẽ pro duodeci vel aliq̃b vt per hoc ac
cipiat aliquid.
Vel quãdo a lusore sine mutuo aliquid accipit vt
post si necesse fuerit gratius accõmodat.
Vnrestitutio .iii. species auaritie est quãdo aliqui
ad plenũ restituere nolũt cũ teneantur ad vsuras
patris secundũ portionem hereditatis.
Aut cũ clamores exteriores pacificant de clamore
cõscientie qui propiquior est et qui sequitur eũ vsq3
ad eternum iudicem non curant.
Aut cũ parũ et nõ humiliter restituũt sed dicũt fi
lijs si nos nõ essemus vos 3familia vestra pisseti9
Aut cũ promittũt restituere si moriãt aliter non.
Aut cũ filias et cognatas vel alios senatores suos
executores cõstituũt cũ isti plus amãt diuitias q̃ p
animã patris vel cognati vel amici sicut fecerat
libentius retinebunt sibi.
Aut quãdo nolũt reddere sed de alieno elemosina
ii volũt esse. Aut quãdo nõ libenter: sed cũ difficul
tate reddũt et etiã nõ totũ sz partẽ ad restituen

dū prefigunt cū de aliis bonis supplendum sit.
Aut quādo reddere differūt etiā auctoritate pria q̄tū possunt et mouēt statilites et guerras cū his quos priuos spoliauerunt.
Aut quando suos filios et filias ditant q̄ nil retinent vnde restituant.
Aut quādo fraudulenter omnia bona sua ponūt imanu ecclesie vt nō restituatur nisi q̄ probari possit scientes q̄ talia probari nō possunt.

Rapina .iiii. species auaritie est quando alīq̄d vi auffertur a subditis hostibus proximioribus p violētiā/preces/promissa/minas/tallias īdebitas et emendas irrationabiles.
Rapina fit multis modis.
prima est executorū/testamentorū/deffūctorum qui nolūt adimplere vltimā voluntatē testatorq̄ sed depredantur eos q̄bus testator legauit modo legati vel restitutionis. Secūda est incredulitate dominorū terrenorū qui habēt certos census/tallias et redditus et nō sufficiunt eis: sed rapiunt residuū bonorum suorum subditorū talliis īiustis consuetis culturis inconsuetis accōmodationibus et aliis cōsuetudinibus violentis.
Et inutrimētis caponum gallinarum pullorum

capriolorū/agnorū/vitulorū/porcorū pinguiū et
lactētiū boū et aliorū de quibus pauperes ſubditi
deberent viuere.
In hoc peccāt burgenſes et diuites qui domos pra
ta vineas et ceteras poſſeſſiones pauperū propi⸗
morū ſuorū per fas et nephas rapiūt et tollūt di⸗
uerſis occaſionibus et oppreſſionibus
Tertia eſt illorū qui ſpoliāt hoſpites ſuos et ra⸗
piūt bona mercatorū pegrinorū⁊ aliorū trāſeūtiū
dupliciter ipos depdādo et nimis care vendendo.
Quarta eſt ꝙ illorū q̄ volūt ſoluere quod debent
vel ad hoc quod de iure tenētur vt decimas eccle
ſie et redditus vel res accōmodatas vel mercedes
ſeruientiū vel ſalariū dietarum laborantiū
Hec eſt prelatorꝝ qui magnas procuratiōes ſupra
curatos et altos ſibi ſubditos accipiunt et ducunt
magnā familiā ad maiores eppenſas faciēdas et
aliis epactōibus ipos grauāt citādo ex officio vt
de eorꝝ ſbā poſſint aliq̄d extorquere quoquomodo
Hi deberēt eē paſtores ſz ſūt lupi oues ꝓprias de⸗
Sexta eſt in balliuis ꝓpoſitis et aliis Luorātes
officialibus et eorū ſeruientibus qui faciunt mag
nas rapinas ſup paupes ſubditos/tot ſunt ſpe⸗
cies rapine q̄ vix ſciret quis eas nominare

Latrociniū. V. species auaritie est accipere rem alterius vltra volūtatē cuiꝰ res est/et insclo dño rei. Quattuor sūt species latronū .s. latrones coperti qui furantur in abscōdito et cooperte magnas res vel paruas dolose velsubtiliter et fraudulenter se custodiunt ne percipiantur.
Latrones priuati q̄ nō furātur ab alienis sz a priuatis et a vicinis et de taliꝰ sūt magni latrones sparui. Magni latrones sunt balliui prepositi officiales vi seruiētes qui furātur emendas dñorū suorū. Et receptores terraꝝ q̄ retinēt reddituꝫ dominoꝝ nec reportāt ad verū cōputū. vel plus cōputāt in missionibus et sūptibus ꝙ minus in receptis. tales sūt officiales magni qui sūt in domibus magnatū faciētes magnas expensas dātes large et abundāter de bonis dñoꝝ vltra volūtatē ipoꝝ
In hoc peccāt mulieres adultere que sustinent ꝙ pueri in adulterio nati viuent de bonis maritorū suorū et ꝙ accipiāt portionē bonorū mobiliū ꝙmobiliū in q̄bus nō habent ius et inhereditātur recti heredes Sic etiā peccāt quādo dāt de bonis maritorū suorū parentibus suis/et cognatis vel suis ribaldis et adulteris.
In hoc etiā peccāt monachi proprium habentes

nam Vouerunt Viuere sine proprio.
Latrones parui sunt q furãtur in hospitio panẽ et
Vinũ et alia ciburia sicut serui et ancille et Vicini q
furãtur capones gallinas fructus arborũ Vt races-
mos nuces blada et similia. Tales sunt illi q in-
ueniũt aliena retinẽtes ea sciẽtes cui hec sunt Vel
fuerunt et ea nolunt reddere: et tamen si nescirẽt
cui hec sunt Vel fuerũt nõ deberent retinere nec po
nere in Vsus proprios sed distribuere cõsilio eccle-
Vel alicuius probi Viri Vel confessoris.
Latrones socii sũt q partiũtur latrociniis in bonis
Vel in societate Vel emptione Vel aliomodo.
In hoc peccãt q cõsẽtiũt latrocinia fieri Vel cõsulũt
Vel precipiunt Vel sustinẽt Vel defẽdũt Vel celãti
domibus suis latrones Vel latrocinia.
Negociatio. Vi. species auaricie est in se bona et ne
cessaria Vt dũ Vna terra sibi nõ sufficit alia quib;
indiget sibi succurrat: sed malicia hominum im-
plet fraudibus negociationẽ: ita q negotiatores
deteriores sunt Vsurariis quia pleni sũt mẽdaciis
quia Vendendo et emendo mẽtiuntur iurãt periu
rant et negant deum.
Negociationũ septem sunt species.
prima est. Vendere rem carius q̃ debet Vendtet

emere minori precio cū plus res ualeat.
Secūda quādo aliquis nō timet iurare ꝑiurare ꝛ mētiri ut res sua magis uendatur.
Tertia est in pōderibus et mensuris quattuor modis primus quādo aliquis habet diuersa pōdera et mensuras et uendit ad minorem et emit ad ma
Secūdus quādo aliquis habet iustū Liorē pondus et iustā mēsurā et male et iniuste pōderat et mensurat.
Tertius qñ aliquis rem suā facit madidā uel ponit uel tenet in madido loco ut sit pōderosior sicut lana filum.
Quartus ep abundāti: quādo aliquis habet statera pōderosiorē ep una parte ꝙ in alia.
Quarta est uendere ad terminū que ꝓtinetur in usura palliata. Quinta quādo aliquis aliq̄d ostēdit et aliud uēdit ut qñ bonū bladū ponitur supi⁹ et minus bonū infertius. et sicut illi qui uēdunt rē pro re sicut ouē pro mutone uaccā pro boue suē pro porco sotulares mutonis pro aluto et similia.
Septa est celare ueritatē rei uendite in equis et aliis in quibus tegitur prauitas et promittitur bonitas que ibi non est:
Septīa qñ mercatores eligunt loca tenebrosa ut

Venalia appareāt Visui meliora q̄ sint.
Tales ostendūt se esse filios tenebrarū et merito mittentur in tenebras exteriores.
Fomēta auaritie sunt: acceptio munerū q̄ multa mala faciūt quia excecāt oculos sapēitū.
Prelat9 quādoqz Venit ad sacerdotē cū magno latratu quasi Velit eū Deuorare sz ille proticit os eius aliquid et auffert ei latratum
Clerici ecclesie qui de elemosinis Viuūt et panē doloris in risu comedūt et i deliciis comedūt. s. peccata mortuorū pro quibus deuote nō orant quia raptorib9 symoniacis feneratoribus et a talibus munera scienter accipiūt multum peccant.
Judices qui munera accipiūt si iustitiā faciāt Vbi iustitiā deserāt similiter peccāt sicut ille q̄ pauperi Vendit sapiētiā suā sic ipsi Vendūt quod ex officio suo debent, qui pro munere falsū iudiciū faciūt deū qui Vera est iustitia Vendunt.
Qui similiter pro munere falsū testimonium dicunt deū qui Veritas est Vendunt sicut Judas.
Multi sunt hodie qui peccatum iude abhorrēt sed idez peccatū faciunt q̄ falsum iudicium faciunt s falsū testimoniū dicūt.
Est autem triplex munus.

Dris quod est laus vel adulatio vel preces ami/
man9 quod est pecunia vl alia bona tpālia ꝯ cor
Officii quod est seruitiū idebite impēsū vel accep
tum i quo est vel fuit peccatū vel i quo ſpatur pec
catū fieri. auaritia i litibus fit septē modis
primomō falsi actores q̄ faciunt falsas petitiones
et q̄rūt falsos iudices et eptraneos: flōs testes/ fal
sos aduocatos/ falsas litteras falsiter actas vel i/
petratas. Secūdo rei fugitiui q̄ negāt ea ad q̄
tenētur de iure et querūt vel cogitāt et inueniunt
fraudes et dilationes ne cogātur cognoscere vel
soluere quod debent de iure.
Tertio falsi testes q̄ testantur falsa testimonia et
epheredītāt pupillos et viduas aut promissis vel
muneribꝰ vel amore vel genere vel affinitat' eillo/
rum qui eos ad hoc vocauerunt.
Aut odio illoꝝ cōtra quos vocati fuerunt.
Quarto falsi aduocati q̄ sustinēt causas iiustas
vel accipiūt saluriū imoderatū et qñqz ab vtraqz
parte vel q̄ perdunt causā quā debēt ituēri propt
eoꝝ ifidelitatē vel negligētiā vel ignorantiam:
Aut quia per falsos testes vel per falsas litteras
sciēter procedunt. Aut peccāt tacēdo cum salaria
ecipiāt ab aduersa parte ne loquātur peccāt cum

Veritatē impugnāt falsū astruendo. Differendo ꝛ
excipiendo. Quito falsi notarii qui falsas faciunt
litteras falsos sigillos prauos libellos et multa si
milia. Septo falsi iudices qui dāt sētētias fal
sas et falsa factūt iudicia et puertūt ea et inclināt
vni parti magis ꝙ alteri vel sustinēt. prolōgāt li
tes et ꝗrelas factūt facere litigātibz magnas eppē
sas: vēdūt tudiciū et iustitiā dū nimiū accipiunt
et multa alia mala.
Septimo praui cōsiliarii qui dāt praua ꝯsilia iu
dicibus et sic faciunt perdere iustas querelas pro
pter aliqua seruitia vel dona recepta.
Omēs isti tales supradicti tenētur restituere oia
mala et damna que per eos exīde sequūtur.
Sacrilegiū. ix. spēs auaritie fit quādo male trac
tātur res ecclesie. primo qñ corpus xpi causa lucri
male tractatur vel turpiter et alia sacramēta vt
crisma sicut faciūt heretici vel sortilegi.
Secūdo qñ quis furatur et frāgit res sacras sicut
sāctuaria calices cruces crisma corporalia talia sa
cra et benedicta. Aut quādo furatur sactū in sacro
vel nō sactū in sacro vel sactū i non sacro.
Tertio quādo quis frangit tēpla et ecclesias vel
arbet vel domos religiosorū vel loca sancta.

Aut quãdo aliquis vi trahitur extra qui ad refu
giũ ibi fugerat. Quarto qñ fit sãguinis effusio
in ecclesiis vel cymiteriis.
Aut qñ peccatũ luxurie ibi pattatur.
Quinto quãdo mala voluntate manus iniectio fit
et mittitur in sacerdotes vel clericos vel viros
religiosos vel in mulieres religiosas.
Sexto quãdo praua et inordinata voluntate extra
loca sãcta deserũtur et accipiũtur sacra ꝯnõ sacra
In hoc peccãt qui bona ecclesie q̃ sũt patrimonia
crucifixi recipiũt et exp̃endũt in prauis vsibus: et
qui penes se retinẽt ea que debentur dari pauperi-
bus. et illi qui tollũt et detinẽt iuste vel celãt vel
abnegãt ea que debentur ecclesie.
Aut qui ea male soluunt.
Aut ea q̃ ãtecessores defũcti. s. patres vel matres
aui proaui abaui actaui vel triaui vel alii defũ-
cti quox hereditates habẽt vel acq̃sierũt pro reme
dio aiax suarũ dederũt. Et illi qui dies dñicos et
festiuos cã cupiditatis nõ obseruãt. Simonia. y.
species auaritie est duplex. s. emptio spũaliũ vt in
simone mago. Dẽditio vt in giezi. et vtraqz ꝯmit
titur multis modis. Obsequio quando
alicꝙ fuerit cuidã ꝓlato seruicijs honestis eidem
gratuitis vt ꝓ hoc ab eo beneficiũ obtinere possit

in ecclesia vel plura.
Aut simulat seruire fidelit cuz seruiat ficte. ber ad eug. Circuit sedulus explloratur sequitur obsequit simulat et dissimulat pedibz et manibus rogitās quō se possit introducere in patrimonio crucifixi.
Guerre quādo promotione psāguineorū aliqs p mouetur vt obtineat ecclesiastica beneficia.
Nō sic pps qui dedit petro aplo prīcipatū ecclesie cū tamē haberet sanctū iohānem litteratū nec tamen minorē honestate quia virgo erat magis dilectus. Alexander papa dicit: deus abstulit nobis filios: et dyabolus dedit nobis nepotes.
Munere quādo aliquis per munera acquirit beneficia ecclesie et sic vēdūtur. iii. R. viii. Quicūqz i plebat manū ieroboā fiebat sacerdos ideo domus eius subuersa est. si benedictio sacerdotii ydolorū sic vidicata est quō vindicabitur venditio veri sacerdotii. Laude quādo aliquis laude adulationis ecclesiastica beneficia procurat. ps. Oleū autē peccatoris nō impinguet caput meū. idē et intrauit. s. maledictio sicut aqua in interiora eius et sicut oleū in ossibus eius. Maledicta adulatio fortiter et insensibiliter penetrans cor hominis sicut oleum ossa vsqz ad medulas: ibi glosa.

Oleū dicitur adulatio q̄a dulcorat et maledictio tormenta parit. prece pro sanguineis. Ber. Ꝟbi non licet facere quis locus rogandi alius pro alio alius pro se forte rogat pro quo sit suspectus.
Qui rogat pro se iā iudicatus est ideo deus matertera suā petentē per dignitatē pro filiis nō exaudiuit. Sunt enim multa que symoniaci ecclesiastici vendūt que spiritualia dicūtur. s. q̄ spiritus sāctus illis administrat vt orōes ecclesie ⁊ sermones Aut quia illis cōfertur vel augetur gratia spiritus sācti vt sacramēta ecclesie. Aut quia illis habetur spes sāctus vt sciētia ⁊ virtus. Sciētia enī habetur iq̄tū illuiat: virtus habet iq̄tū afficit aiaz. Aut q2 p ea ostēditur haberi spiritus sāctus vt miracula.
Large vero q̄ spiritualibus exerciis deseruiūt vt ornamēta et vasa ecclesie.
Vel quia illis sustētāt que spiritualibus deseruiūt vt decime. sed hec tria vltima potius dicēda sunt ānexa spiritualibus q̄ spiritualia.
Mercēnarii ingrediētes ecclesiā nō intentione seruiendi deo: sed lucri tēporalis symoniaci dicūtur.
Gaudēt oues tōdere et nō diligūt eas pascere: dicit dñs petro. vt pasceret et nō vt tōderet Tales nō solū tōdūt oues tēporalia exigendo sed etiā

filias suas spūales corrūpūt Vt faciebant filii heli regū. viiii. Judas ascendens ad tōsores ouiū cōmi sit iccstū cū thamar. Ge. xxxviii. Aug⁹ Si ouis demat nō reuocatur si infirmatur nō medetur. si deuoratur uō lacrimatur si fugiūt temporalia q̄ a mauit fugit ipse animas quas amare simulauit. Sūt autē i talibus multa signa auaritie. s. plura beneficia Vni persone.

Aut quādo indebite plures missas celebrāt i die.
Aut cū plura officia dicūt in Vno canone.
Aut cū multiplicāt altaria sine causa.
Aut cū promoueri se faciunt ante etatem.
Aut cū seruāt fructus cū habeāt annuos reddit⁹
Aut cū currūt ad funera Vel ad horas pro nūmis
Aut cū indigne celebrant.
Aut cum indigne cōmunicant.
Aut cū nō semel in āno ad minus cōmunicant.
Aut cū nō audent cōmunicare qui se sentiūt i mor tali peccato a quo nolunt epire.
Aut quādo cōmunicauerūt nō se custodiūt a pctis sed polluūt os suū Vetractione. Vl ebrietate Vel ali a imunditia. Auaritia scētie est quādo quis quod scit nō Vult dicere quia sol et ōnia luminosa lumē suū gratis omnibz cōmunicant.

Sciẽtia ſñ ſui dimtnutione poteſt dari imo magiſ creſſit augetur et iudicatur. et melioratur. Phi. Scia diſtributa ſuſcipit icremẽtum. Elemoſina de ſciẽtia eſt valde prectoſa et valde neceſſaria deo et proximo: quia ſciẽtia eſt frumentũ electorũ quo clerici in regno celorũ deſcũtur. Scientia abſcõdita eſt quaſi perdita magis ꝙ in auaro pecunia. qz auarus poteſt in morte pecuniã erogare; ſed clericus ſcientiam non.

Auaritia luſorũ in ludis multa mala proueniunt quoꝝ eſt cupiditas quia luſor cupit habere alienũ
Rapina quia vult ſpoliare proximũ de rebz ſuis
Proditio quia ſpoliat eũ qñ cũ eo cõmedit et bibit.
Vſura peſſima vndecĩ pro duodecĩ: nõ in ãno vl̃ in menſe: ſed in vno et eadem die.
Periuriũ quia iurat lucratũ eſſe cũ in veritate p⁹ Fraus quia ſepe imo ſemper fraudat. diderit.
Blaſphemia que eſt dei et ſanctorum cõuicatio.
Verbera quia ſepe vnus aliũ verberat et percutit
Dolor et afflictio patris et matris.
Pudor totius generationis.
Homicidium etiam pro obolo.
ydolatria quia plus diligit et colit deciũ ꝙ deum et ſicut declarat. xxi. trãs qbz voluntas dei cognoſcit

Sic decius habet .xpi. punctos q̄z lusor cognoscit voluntatem dei sui.

Impietas quia vellet sine pietate eū spoliasse camisia et brachiis quod vix facerēt latrones.

Tempus perditū: quia perdit tempus quod deberet implere in aliis bonis op:ribus.

Transgressio decem preceptorum dei,

primo quia habet deos alienos .s. tres decios qu alienant ipsum a deo et ab amicis et a rebus suis

Secūdo quia assumit nomen d:i frustra.

Tertio quia polluit sabbatum et frangit omnia festa dei et sanctorum hoc agendo peccatum . Et prius facit q̄p qui colligebat ligna in sabbato et tamen propter hoc lapidatus fuit . Nu.xv.

Quarto quia parentes trascitur

Quinto ledit vxorem et familiā verberando et inde facit homicidium.

Sexto ex ludo sequitur furtū et inde suspēdūtur.

Septimo falsū testimoniū cōtra vicinos contra quos ludunt.

Octauo decii seruos suos prius honoratos et diuites faciūt ribaldos/ viles/ nudos/ despicabiles et sic mechari non verentur.

Nono vxores vicinorum suorū violant vt ab eis

bona maritorum vsurpent: et sic de adulterio viuunt et ludunt.

Decimo quia res proximorū suorū cupiunt.

Qui intuuntur lusores ludētes in ludo peccāt: q̄ sicut ad ignē calefaciunt sedētes nec potest fieri q̄ non sentiant caloꝛē ita spectantes ludum.

Qui locant vel prestāt vel tradūt vel dant tapetos et alia instrumenta ludi lusoꝛibus: sunt qua si qui tradunt gladiū alicui volenti occidere probū virū.

Qui in domibus suis ludere permittūt / cōsētiūt malis que ex inde sequuntur & omnibus peccatis illoꝛum participant.

Prodigalitas est per quā diuitie pessime expendūtur quia diuitie congregate per auaritiam diu durare non possunt: quia quod colligit auarus. dispergit prodigus.

Vnde Versus

Quas male collegit fallatias dextra parentis
Has peius nati dextra refundit opee.

Prodigus nō sua tribuit sed perdit. Jero. paria sūt et hystrionibus dare et demonibus sacrificare pro nihilo dat q̄ pro vana gloꝛia q̄ nihil est dat pecuniā. Habuit in acquirendo culpam in expēdēdo

et sibi dānū et aliis luctū.

Clerici q̄ prodige viuūt bona ecclesiastica consumūt que nō sūt sua sed pauperū. Ber. facultates ecclesiarum patrimonia sūt pauperum et sacrilega eis crudelitate subripitur q̄cquid sibi ministri dispēsatores vltra victū accipiūt et vestitū.

Idem clamāt nudi clamāt famelici et cōquerunt dicētes: nobis fame et frigore miserabiliter laborātibz quid cōferūt tot mutatoria vel extensa in particlis vel plicata in mēticis. Nostrū est q̄ effūditis nobis crudeliter subripitis quod inaniter expēditis. et nos sumus plasmatio dei sāguine xp̄i re-

Malignitas vltima species auaritie [dēpti. est quādo hō est ita malignus q̄ nō timet deū nec abhorret facere mortale vel horribile peccatū causa alicuius lucri vel acquisitionis vel vtilitatis q̄ est multimoda.

Prima est quādo aliquis timore paupertatis vel cupiditatis et lucri abnegat deū et fidē catholicā aut fit iudeus et sarracenus.

Ad hoc pertinet peccatū illorū qui vocāt dyabolū vt per ipsū occulta latrocinioꝝ vel homicidia q̄ et huiusmodi ppendātur aut videātur in mucrone vel vngula. et eorū qui procurāt vel faciūt per

carmina ꝙ coniugati se habeant in odio vel quod neq̄t adimplere debitū ꝯiugale
Aut faciūt ꝙ nō cōiugati se diligāt amore illicito
Secūda q̄n aliqui icēdunt domos/villas/ciuitates et castra vel faciūt alia dāna causa lucri.
Tertia quādo aliquis propter lucrū facit ꝙ aliquis moriatur aut gladio aut veneno aut alio casu maligno vel voto baptisato.
Quarta est balliuox prepositorū seruiētiūꝫ aliorū officialiū accusātiū innocētes erga prīcipes et dños vt grauētur emēdis et aliis grauaminibus vel procurāt ꝙ aliquis patiatur suspendiū causa lucri quod ide sperāt habere. In hoc peccāt falsi iudices aduocati falsi testes qui causa lucri tēporalis maligne procedunt.
Quita est illorū q̄ semināt discordias iter ꝓcordes amicos: lites et guerras inter prīcipes et dños terrarum in villis et ciuitatibus.
Prauū et luxuriosū opus est in meretricibus que causa lucri se exponunt libidini.
Aut homicide q̄ causa lucri sanguinē generis humani effūdūt. Aut pugiles q̄ causa lucri homicidium faciunt⁊ q̄ tales sustinēt pariter peccant.
Auarus habet vnū dyabolū cui seruit qui vocat

mãmona et dat auaro septem precepta
Primum est q̃ sua bene custodiat.
Secundum q̃ ea non diminuat.
Tertiū q̃ ea de die in diem augeat
Quartum q̃ nichil tribuat ꝛ elemosinam vel curialitatem nulli faciat.
Quintum q̃ pauperibus et indigentibus nichil accõmodet quia non habent vnde redderent.
Sextum q̃ ori suo ꝛ familie sue parcat in cibis ꝛ potibus vt magis acquirat.
Septimum q̃ quibus tenetur nichil restituat.

Gula

Gula est causa solutionis corporis illecebrosi-tas ciborū et auidus appetitus: Vel gula est ratio nis sepulchrū aceruus stercorū origo lupurie ma-ter nausee.

Immūdicia prima ſpecies gule eſt quādo homo re
pletur cibis ita q̄ calor naturalis ipſos nequit di-
gerere. Vnde oportet q̄ nauſea ſubſequatur.
Ebrietas eſt .ii. ſpecies gule: quādo quis videtur
eſſe ſtultus vel furioſus. Aug. Ebrietas auffert
memoriā: Diſſipat ſenſum.
Confundit intellectum.
Concitat libidinem.
Inuoluit linguam.
Corrumpit ſanguinem.
Omnia membra debilitat.
Omnem ſalutem exterminat. Gregorius.
Ebrietas eſt blandus demon.
Dulce venenum.
Suaue peccatum.
Quam qui habet non ſe habet.
Quā qui facit nō ſolū facit peccatū ſz totꝰ eſt pec
catum. Aliter Ebrietas eſt mentis alienatio:
Virtutum depredatio.
ymago mortis.
Similitudo furoris.
Multiloquium tertia ſpecies gule eſt quando
ebrius multa verba loquitur turpiter et abundan
ter. Scurrilitas quarta ſpecies gule eſt quā

doscurra Vel ioculator dicit Verba iocosa et immū da. Aut facit ioca mouentia repletos cibis & potibus post epulas ad crebros risus.

Risus īmoderatus est prima species gule quā do saturati de mensa Vadūt ad spectacula per que mouentur ad stultas et illicitas risiones.

Ludus ineptus est secunda species gule quando post comestionem quidam Vadunt lusum. alii ad tabulas / alii ad pilam alii ad tallos citi9 q̄ ad laudes Vel gratias dei reddendas a quo bona cuncta procedunt.

Inepta letitia quādo refecti cibis et potibus incendunt fabulari Verbis ineptis illicitis et fabulosis et forte diffamatoriis quibus īaniter letātur

Ebetudo quando aliquis ebrius habet mentem / linguam / sensum / rationem / aures / oculos / pedes / et manus sic debiles et impeditos Vel ebetatos q̄ non loquitur non sentit / non percipit / non audit / non Videt non palpat nec ambulat.

Obliuio quando ebrius obliuiscitur deum et omnia que dei sunt Vel gaudia paradisi mortē diem iudicii gehennam seipsum et bonam memoriam.

Voracitas dum aliquis gulosus deuorat cibos nec saporat nec masticat/sicut lupus vel canis timens ne alii ipsum decipiant parte sua vel alios decipiat in comedendo

Desidia mentis.

Quando ex plenitudine stomachi aliquis ita desidiosus est q̄ videt ei q̄ debeat crepare et estuosus ad modum plumbi q̄ nequit se mouere nec aliquid boni facere

Grauatio mentis. Quando mens alicuius ita grauata est q̄ est sine mente

Crapula quasi cruda epula est quīta species gule

Quando quidem tantum comedit q̄ vix potest cibum in stomacho digerere.

Absorbtio rationis.

Quando aliquis tantos cibos absorbuit q̄ ratio illius absorbetur vel omnino perditur

Esus furtiuus

Quando famuli et ancille comedūt de nocte cibaria furtiua ipsorum domino nesciente

aut quādo vicini furata comedūt altilia, vicinor̄

Aut fructus arborum vel vinearum vel bladorum et qui ex alterius sorte viuunt

Fractio ieiunii Quando aliquis frangit ieiunium sine certa necessitate et excusabili.

Aut pluries comedere in die vel diebus ieiuniorū
Aut propter hospites plus desiderio voluptatis ꝙ
propter honorē hospitū. Aut vti cibis illicitis se-
cūdū personā vt comedere carnes quod est illicitū
monachis in quadragesima et in aliis temporib⁹
ieiuniorū. Aut comedere in loco vbi esset scādalū
vt in ecclesia. Aut vti illicitis pro tempore vt car
nes. Aut comedere cibum vetitū vt butirū et la-
cticinia tēpore quadragesimali
Aut comedere vel bibere cōtra votū simplex vel
solēne Sex sunt species gule vt dicit Grego
rius super gen̄ ꝙ v. Vnde versus
Pre propere lente nimis ardenter studiose
Pre qñ aliquis preuenit horā comedendi vt in au
rora vel añ primā vel añ tertiā vel ante prandiū
Vbi potest itelligi qñ hō cōedit nimis tarde post ce
nam. Propere quādo aliquis istāter properat co-
medere vl̄ citi⁹ ꝙ oporteat vel citius ꝙ socii mēse
Aut nō expectat horam competentem vel prepa-
rationem ciborum cū bene posset Lente qñ ali-
quis q̄rit delicata cibaria in sapore et cōdimēto vl̄
delectat̄ i nouitate aliquor cibarior iusitor vel
fructuū imaturor vel cōedit nimis diu et morose
Nimis qñ q̄s cōedit vl̄ bibit vltra qđ satis est ꝛ ſn̄

mẽſura Aut qñ nimiũ comedit in q̃titate et ſuper fluitate . Aut quãdo comedit vltra q̃ neceſſitas vel cõditio vel ꝓplectio vel infirmitas vel tẽpus vel locus vel ſocietas requirit . Aut quãdo alios cogit et epitat comedere vel bibere precibus vio-lentis . Ardenter quãdo cibũ auide ſumit cũ ar-denti deſiderio vt Eſau ecclesiasticus : Noli eſſe a uidus .

Veltus eſt veſci carnibus more helye vel piſcib; more dñi q̃ lenticula more Eſau .

Studioſe qñ aliquis ſollicitus eſt nimiũ in prepa randis cibis vt filii hely .

Sũt et alie ſpecies gule .

Prima eſt nimis comedere quia multũ nocet cor-pori ante digeſtionẽ cibi . Cibos apponere homi ſanoſ ufficit bis in die .

Secuda eſt vẽtrẽ variis ferculis onerare . Hne . Faſtidientis ſtomachi eſt multa deguſtare vina diuerſa et cibos diuerſos .

Tertia eſt diuerſa noua et icõſueta vel ſũptuoſa vel laboriosa et curioſa q̃rere ex ypocriſi vel iani gloria vel curialitate ſicut illi q̃ paratis cibis ſuf-ficiẽtibus faciũt alios cõparis parari . Satellites gule ſũt : ãbitio vt videantur curiales epulando

quotidie splendide. Cibox delectabilitas Varietas quātitas. Mensarum prolixitas
Nugarum multiplicitas.
In tabernis in pratellis: in cōuiuiis et cenaculis.

Luxuria

Lupuria est imoderata carnis petulãtia dulce venenum importuna luce perniciosa petens que humanum corpus debilitat / et virtutes animi et robur eneruat. Lupuria est duplex. cordis et corpo ris. ps. Ure renes meos et cor meum domine.
Lupuria corporis etiã multum periculosior et dã nosior est. Et in his tẽtat dyabolus quiqz modis sex visu / verbo / tactu / osculo / amplexu et actu.

Unde versus

Visus et alloquiũ cum tactu basia factum
Sunt fructus veneris si facies ista peris.

Lupuria cordis est multũ periculosior et dãnosior quia quotiẽs quis videt mulierẽ ad cõcupiscẽdũ peccat mortaliter. Aug. periculosum est mulierẽ audire: periculosius ipsam videre. periculosissimũ ipsam tangere.
Lupuria cordis est spẽs fornicationis habẽs quatuor gradus. primo infamat cor quãdo ministrat et cogitationes figuras ymagines lupurie.
Secũdo dũ cor moratur in talibus cogitationibz in eis delectando et tunc est peccatũ veniale tamẽ delectatiões et cogitationes possent esse tã grandes q̃ mortale essent.
Tertio dũ ratio et volũtas cordis in ipsis cõsentit

et talis cōsenſ9 eſt ſemper peccatū mortale.
Quarto Venit deſideriū et tūc eſt cor in tali libidi nis ardore q̄ ia Vellet patraſſe peccatum.
Lupuria corporis diuiditur .ſ. in fornicationē ſtu prū/adulterū-iceſtū ſub q̄bus cōprehēdūtur pec cata clericorū religioſor monialiū/ cōtra naturā
Ad deteſtationē fornicationis facit q̄ hoc peccatū deteſtabili9 eſt homicidio Vel rapina quia illa nō ſūt ſubſtāialiter mala: poteſt enī aliq̄s Velle occi dere aliquē meritorie et rapere alienū in ſūma ne-ceſſitate: ſed null9 poteſt fornicari ſciēter quin pec cet mortaliter. Itē hocmō quod dicim9 puniti ſūt filii iſrael pro fornicatione quod oēs principes ſuſ-penſi ſūt in patibulis et occiſi ſūt a populo .xxiiii. milia. et Phinees q̄ interfecit duos ſil fornicātes: ſa cerdotiū ſēpiternū meruit: et irā dei a populo auer tit. Itē q̄ fornicatur q̄ꝫ ꝑmittit adulterū Vel in ceſtū quia ſepe tales cōiugate ſūt et a cōſāguineis ſuis cognite. Multe etiā ſūt moniales ſacrate ſe q̄ tāto diſcrimi ſe ꝑmittit ꝓpter equalē cōtētū eq̄ pec cat: ac ſi ſiles eſſēt. Fit etiā fornicatio in captu q̄ puella a domo patris Vicīēter ducit Vt corrupta in Vxorē habeatur: Vel puella ſine parētibus Ve nis illata conſtitit hoc peccatū tātū eſt graue q̄ i

more puniuntur qui faciũt raptũ talẽ. Qui pec-
cat cũ vidua auffert ei honorẽ ꝙa ſicut magis ſũt
honorãde ꝙ̃ ꝯiugate propter gradũ meritꝰ: ita ma
gis de eſtande ſũt propter lapſũ peccati: Auffert
ei fructũ ſexageſimũ ꝙ̃ ꝙ̃ to dignior ꝙ̃ fructꝰ. xxx.
ꝙ̃ eſt cõiugatorũ tãto minor eſt imo et nullus quia
fornicator eſt extra tres ſtatus ſaluãdorũ. ſ. ꝯiuga
tax vidux ⁊ virginũ: preterea cũ vidua magis
ſit libera ꝙ̃ cõiugata liberius peccat ſed magis de
beret ſeruire deo et redimere tempus perditũ i ꝯiu
gio et oĩa bona facere ꝙ̃ priꝰ nõ potuit. Qui pec
cat ꝯcubina proximos ſuos ſcãdalizat ⁊ facto ſuo
ꝯiugiũ dãnat et bona ꝯiugii adnichilat. Et oẽs
ꝯiugati debent iſurgere in eũ et filii et nati ſẽp ſũt
in obprobriũ propter eũ. Stuprũ eſt illicita de
floratio virginũ cuiꝰ magnitudo oñditur ex eo ꝙ̃
legitur. gene. xxxiiii. de ſichem ꝙ̃ corrupit dynã ꝓ
quo occiſus eſt et pater eiꝰ et totus populꝰ vrbis.
Et quia auffert ei virginitatem cui debetur fru-
ctus cẽteſimus ſatis deterior at terram ꝙ̃ facit vt
nõ poſſit reddere niſi ſexageſimũ vel. xxx. fructũ
cũ priꝰ redderet centeſimũ.
Talis quandoqz occaſio eſt et materia fornicatio
num quas illa poſt faciet ſicut ille qui priꝰ rupit

clausurā Vinee occasio est dāni quod faciunt qui postea intrant.
Auffert etiā ei honorē quia forte de cetero maritū nō habebit sicut thamar māsit cōtabescēs i domo patris sui. Auffert iterū ei thesaurū Virginitatis quia est irrecuperabilis et inrecōpensabilis. Adulterii magnitudo patet per hoc q̄ est cōtrariū sacramento cōiugii quod ipse deus ꝯstituit in paradiso Item est cōtrariū legi naturali quia hoc facit alii quod tibi non Velles. Lex dei iubet adulteros occidi Leui. xx. Si mechatus quis fuerit cū Vxore alterius ⁊ adulterium perpetrauerit cū ꝯiuge proximi sui: morte moriatur mechus et adultera.

In adulterio. Viii. peccata cōmittuntur que sunt
Luxuria:
Fides mentita:
Proditio.
Sacrilegium:
Furtum:
Transgressio mandati dei:
Incestus siue peccatum caninum:
Inhereditatio propriorum filiorum.

De luxuria siue adulterio patet quia ad lectū alterius accessit. De fide mentita quia cōiuges iurauerunt se fidem seruare sibimetipsis.

Si vterq; ciugatorū adulter est: periurus est. si adulter nō maritatus est: periurus est: quia fecit mulierē adulterā periurare et fidē suā fecit ei trāsgere. Vnde eodem pctō peccant quia agens et cōsentiens pari pena puniūtur.

Sed pena nō est nisi propter parē culpam quare De furto patet. qr inscio marito suo Leta. vxori eius hic copulauit quod furtū est. quia furtū est subtractio rei aliene inuito domino.

Et furtū potest restitui / adulteriū non.

De proditione patet quia occulte proximo suo nō aduertanti nocuit.

De sacrilegio patet quia sacrilegiū est rē sacram deturpando siue violēdo et matrimoniū est sacramētū ecclesie quod ī turpitudine polcauit q turpitudo imūdior est omni laterna. Vnde in prouer. Mulier fornicari quasi stercus cōculcabitur in via

De trāsgressione mandati dei patet nō cōcupiscet vxorē proximi tui quā acupiuit / libidinose cognouit. De incestu siue de peccato canino quod in ipso est patet quia sicut canes cum patre / soro-

re cohabitant sicut cū alits: ita potest fieri de filio sicut de filia quā generauit. Et sic sepe aliquis cognoscit filiā vicine sue que forte est filia patris sui (huiusmōi sic ettā sepe fiūt incesta matrimonia ꝙ aliquis accipit in vxorē sororē suā vel cognatam et huiusmodi. De inhereditatōe filiorū patet ꝙ filii in adulterio creati habēt hereditatē liberorū et sup hoc vix pōt inueniri cōsiliū et per hoc merito priuantur hereditate celorum. Incestus qui fit in cōsāguitate vel affinitate tpali vel spūali magnitudo patet quia pri penā tapatā huic pctō. Leui. xviii. Omis anima tradidit sathane in iteritū carnis illū ꝙ cū nouerca peccauerat hoc peccatum hoiem facit canē qi nō seruat consanguinitatem: Clericorū lupuriā indestabilē oñdunt multa.
Primū est fabula laicorū ꝙ scādalizantur in eis. & dant causam infidelitatis.
Secūdū est fraus qi sūt proditores ihū xpi deteriores ꝙ iudas qui elemosinas que dabātur dñe et apostolie dabat vxori sue et filiis.
Et clerici nō solū sed etiā patrimoniū xpi dāt virginibus et meretricibus. Nō sic beatus nicolaus sed dedit patrimoniū virginibus ne corrūperent.
Tertiū est vota castitatis fractio quod est ree in

recompensabilis et deo dicata vnde est rapina et sacrilegiū. Quartū est alionū deceptio quia populū decipiūt pro quorū peccatis eleemosinas recipiunt et sic orationes pro eis debitas nō faciunt quia multominus prosūt orōnes malox q̄ bonox. Quintū est potestas quia sacerdos nō solū suscipit corp⁹ et sāguinē ꝙpi ore suo. sed etiā conficit. Sextū est sciētia quia habet alicui⁹ donū scientie. ideo maiori subiacet culpe.

Septimū q̄ corpora eorū sūt tēpla deo cōsecrata multominox est abholatio deo de tēplo suo fieri stabulū equorum q̄ pctō luxurie pollui corpora sacerdotū. Octauū quia sacerdos et minister dei est q̄ sūme amat mūditiā ꝙs. Ambulans in via imaculata hic mihi ministrabat

Nonū quia est angelus: Mala. iiii. labia sacerdotis plus q̄ angelus quia no habent ordinem vnde nō legimus dictū fuisse angelis: Quorū remiseritis peccata ꝛc. Decimū est vt deus et vicem dei tenet glosa sacerdotibus. Et quid est q̄ ille vidit vt corpus q̄ est vt dicit ꝙs. Ego dixi dii estis vos autem sicut homines moriemini: religiosorū luxuriam preter dicta hec aggrauant quia cum Moyses diceret causam fuisse diluuii q̄ filii dei fi-

lias hominū acceperunt.
Quid credendum est displiceredeo: ū filii dei cū filiabus hominum fornicantur.
Item cum monachus deberet esse angelus sit quasi dyabolus et quasi demon incubus. Jeronimus Professis christiane religionis militia nihil est medium inter angelos et demones aut angelis erunt equales aut demonibus non impares.
Moniales vero peccant grauissime quia non solū est ibi fornicatio: sed etiam maximum adulterīū cum quis accedit ad sponsam christi cui angeli seruiunt in signum amoris huius sponse inclusit eam sponsus in claustro.
Unde multo acrius punit eam si eam deprehendat in adulterio.
Si lapidibus obruitur in lege mechꝰ et adultera quid fiet de talibus Ubi est stuprū scz illicita deflo ratio Virginum frequenter et quandoqz per hoc epeunt de claustro et fiunt publice meretrices.
Ibi est incestus valde grauis cum vxore patris sui scz dei. Et multograuior est ꝑ incestus. Ruben propter hoc peccatum ꝑto maior est deus homine et tamen Ruben punitus fuit. Genesis penultimo. Ibi est quodammodo peccatum contra

naturam quia peccat in carne mortua ⁊ tam̃ sudario inuoluta quia religiosi ferũt signum sue sepultre

Pollutio nocturna quattuor de causis fit duob⁹ modis peccatum est et duobus non

Prima causa est nã ex turpi dormiẽtis cogitatiõe vel fabulatõe vel osculatione vel tactu mulierũ oritur illusio in mẽte dormiẽtis tũc est peccatũ q̃ quod nouit sciẽs ptulit nesciẽs Et debet sacerdos lapsus in hoc peccato abstinere a celebrãdo. Nam q̃dã dicũt q̃ in hoc casu peccat mortaliter quod satis põt dici ppter cogitatõnẽ p̃cedẽtẽ ⁊ ardorẽ libidis

Secũda causa ex crapula et ebrietate cũ vltra appetitũ sicut vltra modũ appetitus gule in alimẽtis sũptis vt in cibo et ebrietate capitur. Nec pmittitur illi tãgere corpus christi in illa die/nisi necessitas hunc compellat et non sit alius sacerdos

Tertia cã est ex illusiõe diaboli dũ menti dormiẽtis inferũtur ymagines quibus natura mouetur ad pollutõnẽ quã diabolus in sanctis etiã viris/nõ autem ex parte somni licet ex ymaginibus affluentibus cogitationum proueniat vel non.

Et hec expgiscẽtes de illis ymaginibus cogitantes cõcupiscant sed non est peccatũ nisi delectatio

vel cõsensus cõsequatur: tamen bonum est confiteri quia ignoratur ex qua causa.

Quarta causa est ex nature superfluitate vel infirmitate. Et hec pollutio non est timenda: quia etiam in valde bonis hominibus et in sobriis in pane et aqua ieiunantibus hoc accidit et si peccatum non est tamen bonum est confiteri: quia ante pollutõnẽ alꝰ nesciẽs tulisse magis dolẽs est ꝙ fecisꝫ

Peccatũ contra naturam horribilius est ꝛse ceteris huiusmodi aut peccati: quattuor sunt species/ mollicies/ flagitium/ sodomiticum/ & titium/ Abusus que fit quãdo sola persona nutrita cibis calidis pinguibus et humidis aliquomodo per se solam procurat exteriorem pollutionem. Vnde natura superflua cito mouetnr ad pollutiones ꝑ factum proprie sue carnis Cetera huiꝰ mol scelera nõ sũt ãplioꝛi digna relatu nec i hoc loco latiꝰ certis de cais iscribẽda. Notãdũ est tñ qõ hoc vitiũ ꝓtra naturã vna cã fuit dãnatõis etne quare dñs induxit diluuiũ sup genꝰ humanũ vt habetur in hystoria scolastica.

Qui laboꝛãt hoc vitio sũt detractoꝛes hoimꝫ pessimi emulatoꝛes et adulatoꝛes. Tales homicide sũt et si ssi gladio tñ facto qꝛ cũ deꝰ fecerit mascus

lum et feiam Vt multiplicarẽtur ipi dãt opera Vt interminãt. Recte dicitur hoc peccatũ ꝓtra naturã qi non obseruãt legẽ naturalẽ quã etiã aialia bruta obseruant. ait. eze. Causa peccati sodomitorũ fuit abũdãtia panis: Vini: olei: et ociũ et alienus cibus et superbia Vite. Contra quos ait moyses Homines sodomite erant pessimi pctõres coꝝ deo. Ambrosius. hoc Vitiũ testatur propter ydolatriã humano gñi prouenisse. Nec Valet excusatio quorundã dicẽtiũ qꝺ est pollutio terrena quia hec est q̃ polluit aiam et corpus. nõ tamen illa est q̃ i corpore dormiẽtis ꝓtigit sz potiꝰ Vigilãtis. Mala morte moriũt tales q̃ hoc Vitiũ sectãtur. s. morte subita z igne ifernali Vt habet epẽplũ de mltis. Vñ Vers⁹

Morte repentina sacra tegẽs frõs pecunina
Semẽ et effũdẽs morit̃ monitis qz recõdens.

Vel sic: Cui pax stulta dat̃ et apostata ꝓsociatur
Est mẽdax saphira cũ cõiuge sub nece dura

Nota qꝺ dicit̃ sacra tegens. i. qui tangit sacramentum ecclesie immunde Vel accipit. Cõtra tales dicitur. Qui manducat meam carnẽ et bibit meum sanguinem indigne: tudiciũ sibi manducat et bibit: Et de hoc habemus. pp. de illo qui tetigit archam dominii indigne/et cecidit mortuus.

Et seq̃tur int̃ vos multi infirmi febribus et aliis ifirmitatib⁹ imbecilles id est lõgã ualitudinẽ hñ tes et mlti moriũtur. Frõs pecunina q̃ sicut faciẽ suã nõ verẽtur maculare et corpus sic tales sunt in anima sua. Pax stulta est peccatori in peccato manẽti quia dies domini veniet sicut fur de nocte Cũ enĩ viderint pax et securitas repẽtin⁹ super ueniet interitus. de hoĩe apostata dicitur prouer. quinto. Vir ĩutilis graditur ore peruerso ꝛ seq̃tur. veniet perditio sua ꝛ conteretur subito de anania et sephira: dicitur actu. v. q̃ mentiti sunt petro de p̃cio agri in quo notãtur mentiẽtes in confessione Dixit autem petrus ad eum

Anania cur tentauit sathanas cor tuũ mẽtiri spiritui sancto et fraudari de precio agno. Non es mẽtitus hoĩbus sed deo: audiens autẽ ananias verba hec cecidit ꝛ expirauit: multi etiã multimodis peccãt: Mã de ꝓpria ense põt aliq̃s se occidere ꝛ ex quo amor supra deũ tã iudicat eẽ mortale peccatũ Jero. Behemẽs amator vxoris proprie adulter est q̃ nil turpi⁹ q̃ amare vxorẽ sicut meretricẽ. Aug Vt ignis vestẽ sic libido cõsũit hoiez. v. mõis peccat hõ cũ vxore ꝓpria. v. moĩs peccat vxore mazi tus abutẽs: tpe/mente/loco conditione modo.

Alii Vers⁹ Festa sacra locus ieiunia mēstrua ptus
Si petis hoc peccas reddis quandoqz petenti.
Vnde q̄cūz Vxori debitū reddit oz̄oni vacare non
potest nec de carnibus agni comedere debet. Aug.
Quotiēscūqz aut natiuitas dñi aut reliq̄ festiui-
tates aduentūt nō solū ab infideliū cōcubinarū cō
sortio: sed etiā a propriis Vxoribz abstinere debe-
mus. Ambro in sermone de aduētu. Non solū ab
oi imūditia abstinere debetis: sed etiā ab Vxoribz
propriis studiosissime cōtineatis. Itē Aug. Vir cū
propria cōiuge dormiens nisi lotus aqua ecclesiā
intrare nō debet quāto magis sacerdotes et minis
tri altaris deberent abstinere ac mundari ab omni
crimine.